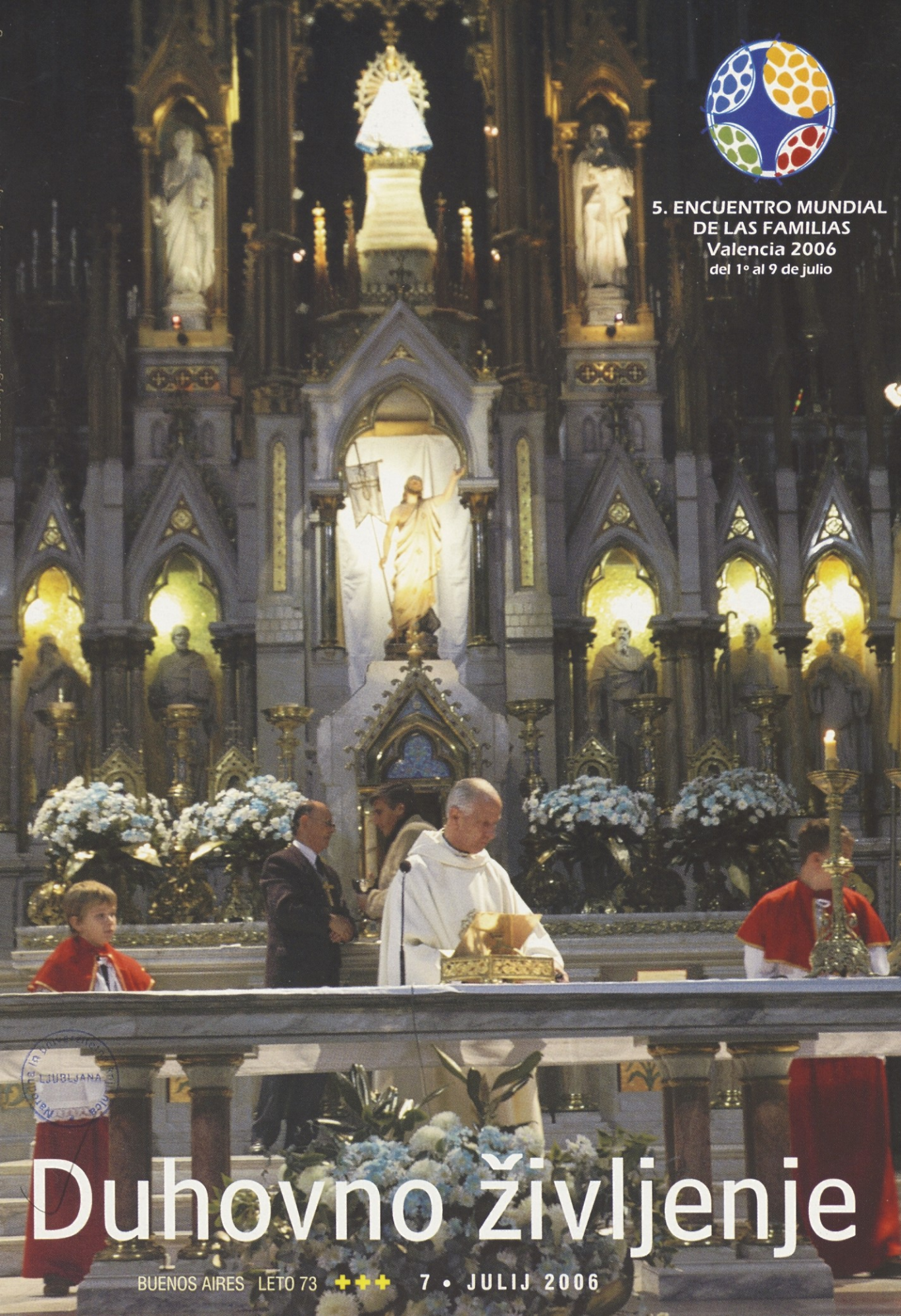

5. ENCUENTRO MUNDIAL
DE LAS FAMILIAS
Valencia 2006
del 1º al 9 de julio

Duhovno življenje

BUENOS AIRES LETO 73 +++ 7 • JULIJ 2006

Z letošnjega romanja v Luján.

Foto: Marko Vombergar

Skupina iz Carapachaya in San Martina v Schönstattu

Božičnica ZSMŽ v San Martinu

V. SVETOVNO
SREČANJE
DRUŽIN -
VALENCIA 2006

Od 1. do 9. julija

www.emf2006.org

UVODNIK

VERA IZ RODA V ROD - V DRUŽINI

JURE RODE

Od 1. do 9. julija bo V. SVETOVNO SREČANJE DRUŽIN. Papeški svet za družino je na željo pokojnega papeža Janeza Pavla II. že od začetka tega leta vodil priprave in organizacijo. Pokojni papež je 22. februarja uradno sklical to srečanje za prvi teden julija v španskem mestu Valencia. Izbral je tudi geslo: Posredovanje vere v družini. V družini naj se vera prenaša iz roda v rod, s staršev in starih staršev na otroke in vnuke.

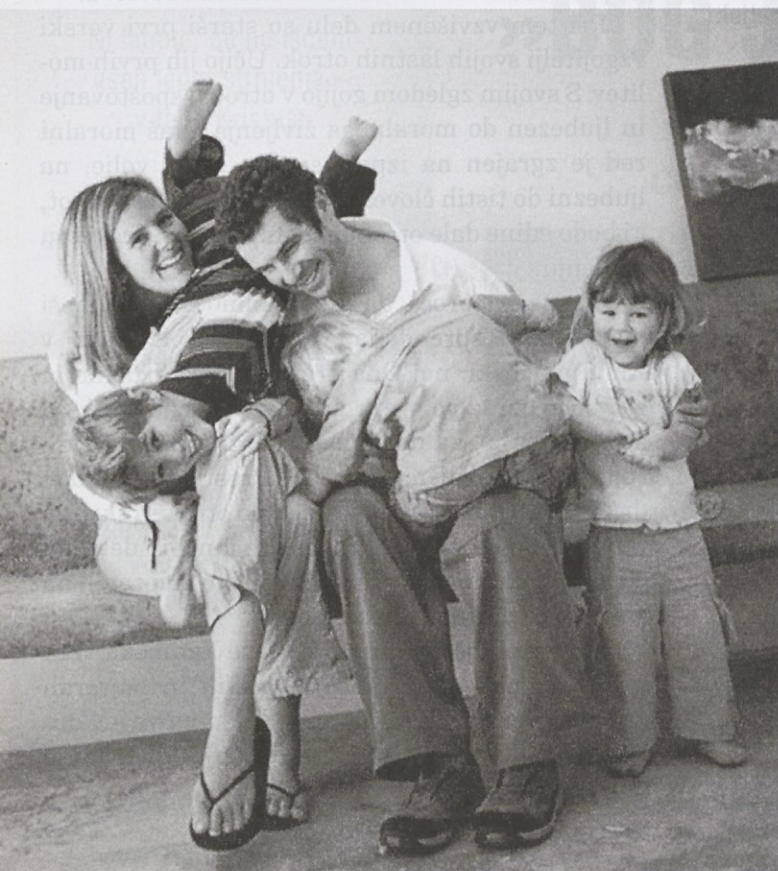
Kaj je to srečanje? Je velik in važen cerkven dogodek, ki ga skliče papež vsaka tri leta.

Cilj teh srečanj: družine iz vsega sveta se zberejo kot domače cerkve in svetišča življenja, da skupaj molijo, se pogovarjajo (predavanja, študijski dnevi, kongresi o družini) in se poglobljajo v današnje skrbi in reševanje tiste podobe o družini in zakonu, ki jo je imel Bog, ko nas je ustvaril moške in ženske za ohranjanje človeštva. Namen teh srečanj je tudi boljše spoznavanje in posredovanje skupnih misli o poslanstvu katoliške družine v času novega pokristjanjenja ali nove evangelizacije, to je, kako znova pridobiti današnjo družbo za Kristusa. Ta srečanja je vpeljal v življenje Cerkve pok. Janez Pavel II. leta 1994 in od tedaj je vsako tretje leto v drugem mestu:

- 1997 v Rio de Janeiro: Družina kot dar in poslanstvo je upanje človeštva.
- 2000 v Rimu (jubilejno sveto leto): Otroci so pomlad za družino in družbo.
- 2003 v Manili: Krščanska družina je veselo oznanilo za tretje tisočletje.
- 2006 v Valenciji: Družina je posredovalka vere naslednjemu rodu.

PROGRAM LETOŠNJEGA SREČANJA

- Od 1. do 7. julija: mednarodni družinski sejem. Kaj bo to? Razna združenja, gibanja, organizacije in vsi, ki se na različne cimeli možnost, da se predstavijo, poročajo o svojih dejavnostih, načrtih in izkušnjah.

- Od 4. do 7. julija: teološko-pastoralni mednarodni kongres o družini. Predavali bodo svetovno znani in važni izvedenci o družini in verski vzgoji v družini.
- 7. julija zvečer: družinski rožni venec. Otroci bodo predstavili živ rožni venec.
- 8. julija popoldne: praznično srečanje in pričevanja. Družine iz raznih krajev sveta bodo podale pričevanja o tem, kako so doživljale vero v posebnih življenjskih okoliščinah. Vmes, med pričevanji, bodo umetniško-kulturni nastopi.
- 9. julija dopoldne: sv. oče Benedikt XVI. bo daroval slovesno sklepno sv. mašo. Med mašo bodo zlatoporočenci obnovili zakonsko privolitev. Somaševalo bo okoli tristo škofov in več sto duhovnikov.

KAJ POMENI LOGO ALI SIMBOL SREČANJA *(glej barvastega na ovitku)*

Družina je osnovna celica družbe in Cerkve, to pomenijo štiri skupine celic.

Družina oz. družine živijo v svetu, na zemeljski obli (krog okoli celic).

To srečanje je svetovni, mednarodni dogodek: različne barve pomenijo razne kulture in rase.

Križ je prepoznavno znamenje katoliške družine: po dobrih in versko praktičnih katoliških družinah bi moral biti Bog navzoč po vsem svetu.

BENEDIKT NADALJUJE DELO JANEZA PAVLA

Celo nekatoličanom je dobro znano s kolikšnim spoštovanjem Benedikt XVI. v vsem spoštuje voljo in načrte Janeza Pavla II. Že leta 1980 je bil prav kard. Ratzinger glavni tajnik škofovske sinode (zborovanja) o zakonu in družini. Sad tega enomesečnega zasedanja je bila Apostolska vzpodbuda o zakonskem in družinskem življenju (*Familiaris consortio*). Ta dokument na novo in globoko utemeljuje pravo naravo in poslanstvo katoliške družine. Označuje jo kot »domačo cerkev« in svetišče življenja.

V povabilu na letošnje srečanje Benedikt XVI. brani Stvarnikov načrt o zakonu in družini: Vsak

narod, ki hoče dati in ohraniti svoji družbi človeški obraz, ne sme prezirati te dragocene dobrine, ki jo predstavlja družina, če je utemeljena na urejenem zakonskem življenju. »Zakonska zveza, s katero mož in žena ustanovita dosmrtno življenjsko skupnost in je po svoji naravi naravnana v blagor zakoncev in roditev ter vzgojo otrok« (Zakonik cerkvenega prava, kanon 1055), je temelj družine, skupna last in vrednota vsega človeštva. Zato Cerkev ne more odnehati, da ne bi oznanjala, v skladu z božjimi načrti (Mt 19, 3-9), da sta zakon in družina nenadomestljiva in ne dopuščata drugih oblik sožitja (na primer: istospolne zveze, dejanske zveze med moškim in žensko, zakon na poizkus, svobodna ljubezen, samo civilna poroka ipd.).

Katoliška družina ima danes, bolj kot kdajkoli, nadvse plemenito in nujno poslanstvo, da izroči jasno in trdno vero naslednjemu rodu, svojim otrokom in vnukom. Posredovanje vere v družini in po družini pomeni popolno predanost Jezusu Kristusu, umrlemu in od mrtvih vstalemu, ter pripadnost določenemu cerkvenemu občestvu.

Pri tem vzvišenem delu so starši prvi verski vzgojitelji svojih lastnih otrok. Učijo jih prvih molitev. S svojim zgledom gojijo v otrocih spoštovanje in ljubezen do moralnega življenja. Naš moralni red je zgrajen na izpolnjevanju božje volje, na ljubezni do tistih človeških in krščanskih vrednot, ki bodo edine dale otrokom poln smisel njihovemu življenju.

Sv. oče priporoča, da se zatekamo k Mariji, naši materi, ki je spremljala svojega Sina na svatbi v Kani galilejski: naj Ona prosi za naše družine in za vse družine po svetu. Prosimo Marijo vsak za svojo družino, za družine sorodnikov, prijateljev, rojakov in tukajšnje družbe. Prosimo za mlade družine, da jim Bog da ljubezen do otrok in skrb za njihovo versko vzgojo. Prosimo za fante in dekleta, da se bodo odgovorno in velikodušno pripravili na zakonsko in družinsko življenje.

Po vernih očetih in materah je katoliška vera prišla do nas. Po današnjih očetih in materah naj naša vera prehaja na naslednje rodove – v duhu letošnjega družinskega srečanja: družina je posredovalka vere!

V TEBI, KRISTUS!

s. ELIZABETA KREMŽAR

Ni življenja brez življenja –
v tebi, Kristus!

Moja pot pričjenja se in jenja –
v tebi, Kristus!

Ni miru, če duh ne najde
zlatih ciljev hrepenenja –
v tebi, Kristus!

Ni lepote, če ne iščem
vseh lepot strnjenja –
v tebi, Kristus!

Ni veselja, če ne združim
smotrov svojega stremljenja –
v tebi, Kristus!

Ni moči, če je ne pijem
v grenkem kelihu trpljenja –
v tebi, Kristus!

Ni nebes, če ne počiva
moja volja v dnu hotenja –
v tebi, Kristus!

Višek blaženstva in sreče
najde duša dan vstajenja –
v tebi, Kristus!

Papež Benedikt XVI.:

»BOG JE LJUBEZEN«

Komentar MARKO KREMŽAR - 2. del

Cerkev kot skupnost ljubezni

Drugi del okrožnice posveča Benedikt XVI. dejanski ljubezni, ki naj jo izžareva Cerkev. Pričenja ga z besedami sv. Avguština: »Če vidiš ljubezni, si videl presveto Trojico.« Ljubezni Boga, ki je poslal na svet svojega edinega Sina, da je tako rešil ljudi, pa ljubezni Sina, ki je sprejel Očetovo voljo ter vzel nase trpljenje in smrt, se pridružuje po njegovem vstajenju ljubezni Svetega Duha, ki usklaja srca vernikov s Kristusovim srcem in jih nagiba, da ljubijo bližnje tako, kot jih je ljubil On (DC19).

»Vse delovanje Cerkve je izraz ljubezni, ki si prizadeva za celosten blagor človeka.« Pomeni, da s pomočjo besede in zakramentov približa človeku evangelij, pa tudi napredek na raznih področjih njegovega delovanja. Skuša mu lajšati trpljenje in stiske, tako duhovne, kakor tudi telesne (DC19).

Ljubezni do bližnjega, ki je zasidrana v ljubezni do Boga, je najprej naloga vsakega vernika, vendar je tudi dolžnost »celotnega cerkvenega občestva na vseh njenih ravneh: od krajevnih cerkvenih skupnosti,

prek delne do vesoljne Cerkve«. Potrebe se s časom seveda spreminjajo, ostaja pa jedro sporočila, da »v občestvu vernih ne sme biti revščine, ki komu zaradi pomanjkanja sredstev, onemogoča človeka vredno življenje« (DC 20). Socialno služenje vernikov naj bo v materialnem oziru konkretno, hkrati pa tudi povsem duhovno in zato - osebno. Dobrodelne ustanove so potrebne, a ne morejo nadomestiti osebnega stika z bližnjimi, ki so v potrebi. Cerkev je opravljala to nalogo že iz apostolskih časov, ko je v ta namen izbrala izmed sebe diakone, »može polne duha in modrosti«, ki so s sredstvi, ki jih je darovala skupnost, skrbeli za revne v svoji sredi (Ad 6,1-6) (DC21). Cerkev v teku svoje zgodovine ni nikdar zanemarjala dobrodelnosti, »ki je zanjo bistveno področje skupaj z oskrbovanjem zakramentov in oznanjanjem besede« (DC22).

Trojna naloga Cerkve

»Cerkev se po svojem bistvu izraža v trojnem naročilu: v oznanjanju božje besede, v obhajanju zakramentov in v služenju ljubezni, to je z dobrodelnostjo«. Za Cerkev karitas, ljubeče služenje bližnjim, »ni le neke vrste socialna oskrba, katero bi mogla prepustiti tudi drugim, marveč spada k njenemu bistvu, je neopovedljiv izraz njenega lastnega bistva« (DC25).

»Cerkev je božja družina na svetu. V družini ne sme nihče trpeti pomanjkanja. Vendar karitas – agapé presega meje Cerkve.« Ljubezen mora biti sicer univerzalna, vendar imata tako posameznik kakor Cerkev posebno odgovornost do članov lastne družine. Z besedami apostola Pavla: »Dokler še utegnemo, delajmo dobro vsem, posebno pa še bratom v veri.« (Gal 6,10) Ljubezen do najbližjih je prva, je konkretna, pa velikokrat tudi najtežja. Ko je izpolnjena dolžnost, ki jo nalaga ta, naj se dobrodelnost vernika razširi na oddaljene.

Posebno v 19. stoletju so večkrat očitali Cerkvi, predvsem marksisti, da daje z dobrodelnostjo le potuho

krivični družbeni ureditvi. Reveži naj bi potrebovali pravico in ne usmiljenja. Dobrodelnost naj bi, po tem mnenju, le pomagala, da se obstoječe socialne razmere ne spremenijo. Benedikt XVI. ob tem poudari, kar je Cerkev vedno učila, da je država po načelu subsidiarnosti (dopolnilnosti) dolžna skrbeti v svojih mejah za pravične družbene odnose. Cerkev je z okrožnicami papežev razvila in utemeljila v zadnjih dveh stoletjih socialni nauk, katerega osrednje sporočilo so smernice za doseganje pravične družbene ureditve tako v državi sami, kakor tudi v mednarodnih odnosih.

Vendar pravična družbena ureditev je predvsem politična naloga in kot taka dolžnost države. Na tem področju Cerkev svetuje, a ne more odločati, ker spoštuje načelo, da je treba dati Bogu, kar je božjega, pa tudi državi, kar ji pripada (prim. Mt 22,21). Pravica je cilj pa tudi merilo političnega delovanja. »Politika je več kot le tehnika oblikovanja družbene ureditve. Ker je njen izvor in cilj pravičnost, je njena naloga po svoji naravi etična« (DC278a).

»Skrb za pravično ureditev družbe in države je osrednja naloga politike« (DC28a), pri kateri so katoličani dolžni sodelovati. Iskane pravičnosti pa je stvar praktičnega razuma, katerega »je treba neprestano očiščevati, kajti etična slepota, ki izvira iz prevladovanja težnje za koristjo in oblastjo, predstavlja nevarnost, ki je ni podcenjevati« (DC28a).

»Na tej točki se dotikata politika in vera«. Cerkev more pri tej nalogi državi pomagati po svojih vernikih in s svojim naukom, ko razmišlja o teh vprašanih s »stališča razuma in naravnega prava, kar je v skladu z naravo vsakega človeka«. Čeprav je pravična družbena ureditev naloga politike in ne Cerkve, se mora vendar tudi Cerkev truditi za pravičnost s tem, da »odpira spoznanje in voljo za uveljavljanje dobrega.« »Z očiščevanjem razuma in z etično vzgojo« pomaga, da je ljudem mogoče zahteve pravičnosti spoznati in jih politično uveljaviti (DC28a). Skrb za pravično družbeno ureditev

je brez dvoma del odgovornosti vernih laikov, ki so »kot državljani poklicani, da osebno sodelujejo v javnem življenju«. Ne morejo se izogniti sodelovanju pri delu za skupni blagor na gospodarskem, na političnem ali na kulturnem področju (DC29).

Karitativno delovanje Cerkve

»Zapoved ljubezni do bližnjega je Stvarnik položil v človekovo naravo«, kar deloma pojasnjuje rast karitativnih organizacij na svetu. Res pa je tudi, da je prisotnost krščanstva v svetu tista silnica, ki to zapoved neprestano poživlja. Zato je važno, da cerkvena dobrodelnost ohranja svoj žar, da ne razvodeni v neprepoznavno »socialno skrbstvo«. Iz tega razloga je prav, da pogledamo, »katere so osnovne vrvine krščanske in cerkvene dobrodelnosti« (DC31).

Prilika o dobrem Samaritanu uči, da je »krščanska ljubezen predvsem konkreten odgovor na neposredno potrebo v določenem trenutku. Lačne je treba nasititi, nage obleči, bolnike zdraviti, jetnike obiskovati itd.« To je poglavitno delo karitativnih organizacij, ki delujejo v Cerkvi. Skrbeti morajo za materialno pomoč potrebnim, predvsem pa, da pritegnejo može in žene, ki se bodo ubogim resnično posvetili. Ljudje, ki prevzemajo nase skrb za uboge in trpeče, naj bi bili dobrega srca, hkrati pa tudi strokovno usposobljeni za to delo. Njihovo usposabljanje je ena od nalog karitativnih organizacij (DC31a).

Vendar strokovna usposobljenost ni dovolj. Človek potrebuje nekaj več. Pomoč, ki mu nudimo, mora prihajati iz srca. »Zato potrebujejo ljudje, ki se posvečajo dobrodelnosti, skupaj s poklicno izobrazbo, predvsem srčno omiko, ki jih bo v Kristusu usmerjala k srečanju z Bogom«, da bodo mogli v ljubezni odpirati svojega duha in svoje srce drugemu. »Zanje ljubezen do bližnjega ne bo več od zunaj naložena zapoved, marveč izraz njihove vere, ki deluje po ljubezni« (DC31a).

VEST

Močni, odločni glas vesti je – priča NEVIDNEGA

J. H. NEWMANN

Človek nima nobene moči nad vestjo. Ne more je niti ustvariti niti uničiti. Več je kakor on sam. Lahko je ne poslušati, lahko se ji upira, toda ona ostane.

Bistvo vesti nas dviga iz nas samih, da začnemo iskati Onega, čigar glas je.

Kakor sončni žarek dokazuje, da je sonce na nebu, čeprav sonca samega ne vidimo, kakor nam trkanje na vrata govori, da je zunaj nekdo, ki bi rad vstopil, tako nas dviga vest k misli, da je nekdo, neki učitelj, neki oče, neki sodnik..., ki gleda v naše srce.

Zločinec beži, tudi če ga nihče ne zasleduje. Zakaj? Zakaj ga je strah? Kdo gleda v skrito kamrico njegovega srca?

Dobrodelnost, kot izraz naše krščanske vere, »ne sme biti vezana na politične stranke in na ideologije« (DC31b). Karitativno delo zahteva, da ga vernik opravlja osebno, neprestano in uspešno, ne glede na razne strategije in programe. Program kristjana na tem področju je Jezusov program, je »srce, ki vidi. To srce opazi, kje

je ljubezen potrebna, in ravna v skladu s tem« (DC31b).

»Kdor opravlja dobra dela v imenu Cerkve, tudi ne bo skušal drugemu vsiljevati vero Cerkve. Ve, da je ljubezen v svoji čistosti in zastojnosti najmočnejše pričevanje za Boga, v katerega verujemo in ki nas nagiba k ljubezni. Kristjan ve, kdaj je čas govoriti o Bogu, pa tudi kdaj je prav o njem molčati in preprosto pustiti, da govori ljubezen sama. Ve, da je Bog ljubezen in postane navzoč ravno tedaj, ko opravljamo edino le ljubezen.« Zato »je ljubezen najboljša obramba Boga in človeka« (DC31c).

Odgovornost in ponižnost

Proti koncu svoje okrožnice razlaga papež, kdo vse je odgovoren v Cerkvi za dobrodelnost. Poudari, da so v cerkveni hierarhiji tudi za karitativno delo zavezani najprej škofje. Del obreda škofovskega posvečenja je tudi obljuba novega škofa, »da bo zavoljo Gospoda velikodušen in usmiljen do vseh revežev in takih, ki so potrebni pomoči in tolažbe.« Pa tudi novejša navodila za delovanje škofov spominjajo, da je dobrodelnost »dolžnost in bistvena naloga Cerkve v celoti in tudi škofa v njegovi škofiji« (DC32). Pri uresničevanju te velike naloge pa potrebuje škof pomoči vernikov.

Na vprašanje, kdo naj pomaga v Cerkvi pri delu za uboge, odgovarja papež, da je k temu delu poklican vsak, ki »ljubi Kristusa, ki ljubi Cerkev in hoče, da je ta vedno bolj izraz in sredstvo njegove ljubezni. Sodelavec katoliških dobrodelnih ustanov hoče sodelovati s Cerkvijo in tudi s škofom zato, da se božja ljubezen širi po svetu« (DC33).

Prav ljubezen je prepoznavni znak krščanske dobrodelnosti, kot je zapisal že sv. Pavel: »Ko bi razdal vse svoje imetje in ko bi žrtvoval svoje telo, da bi zgorel, pa ne bi imel ljubezni, mi nič ne koristi« (1Kor 13,3). Benedikt XVI. dodaja k temu: »Praktična akcija je premalo, če v njej ni občutena ljubezen, ki jo hrani srečanje s

Kristusom. Osebna, notranja udeležba pri stiski in trpljenju drugega postane naša podaritev drugemu.« Da pa naš dar bližnjega ne poniža, »ni dovolj, da mu dam le nekaj svojega, marveč mu moram dati sebe samega. Sam, kot oseba, moram postati del svojega daru« (DC34). »Tak način služenja napravlja sodelavca v ljubezni ponižnega.« Tudi v tem nam je zgled Kristus, ki se je s smrtjo na križu ponižal do konca, a nas je prav s tem dejanjem odpovedi in ponižnosti odrešil (DC35).

Kdor pri svoji dobrodelnosti ponižno sledi Kristusovemu zgledu, prizna, da ne opravlja tega iz kake vzvišenosti ali večje osebne sposobnosti, temveč, ker mu je Gospod tak dar naklonil. Zato tudi ne bo razočaran, če kdaj ne bo naletel na hvaležnost, pa tudi ne bo zapadel malodušju, kadar se bo ob neizmernosti potreb, zavedel lastne šibkosti in majhnosti (DC35).

Prav izkušnja, da je potreb neizmerno veliko, nas lahko zapelje, da bi sledili kaki ideologiji, ki obljublja »univerzalno rešitev vseh težav«. Ista izkušnja pa lahko postane tudi skušnjava, da pod vtisom, da ni mogoče pomagati vsem ljudem, nemo delati ali ne storimo ničesar (DC36). V takih primerih postane zaupna »molitev povsem praktična nujnost. Po njej prejemo neprestano novih moči od Kristusa.«

»Kdor moli, ne zapravlja časa.« Žgoče potrebe, ki jih človek vidi na svetu, ga sicer lahko zapeljujejo, da bi posvetil vse svoje sile le 'akciji', delu, a kristjan ve, da je brez božje pomoči resnično slab. Prav iz te slabosti in majhnosti pa se v moči vere ozira k Bogu za pomoč, to je – moli. Dobrodelnost postaja toliko bolj uspešna, kolikor bolj jo spremlja molitev. Tako je gledala na svoje delo tudi blažena mati Terezija iz Kalkute. V pismu svojim laičnim sodelavcem je zapisala: »Pri našem vsakdanjem delu potrebujemo pristrčno povezanost z Bogom. In kako jo moremo ohranjati? Z molitvijo« (DC36).

»Čas je, da v nasprotju z aktivizmom in grozečim sekularizmom mnogih kristjanov, zaposlenih v karitativnem delu, vnovič poudarimo pomembnost molitve,« opomi-

nja sveti oče. Kristjan pri molitvi ne prosi, naj se spremenijo božji načrti, temveč da bi postal sam s svojim delom orodje v božjih rokah. »Išče srečanje z Očetom Jezusa Kristusa in prosi, naj bo s tolažbo njegovega Duha navzoč v njem in v njegovem delovanju.« Taka »zaupljivost z osebnim Bogom in vdanost v Njegovo voljo preprečujeta razvrednotenje človeka in ga obvarujeta, da bi postal plen raznih fanatičnih in terorističnih naukov« (DC37).

Trpljenje in ljubezen

»Prava verska naravnost« pa tudi »preprečuje, da bi človek hotel soditi Boga in ga kriviti, češ da dopušča bedo, ne da bi občutil sočutje do svojih stvari« (DC37).

»Verniku ni mogoče misliti, da je Bog brez moči ali brezbrizen do človeškega trpljenja. Nasprotno, celo človekov krik, kot protest proti trpljenju, kakor krik na križu iz Jezusovih ust, je najskrajnejša in najgloblja potrditev naše vere (...) v božjo dobroto in človekoljubnost«. Kristjani trdno verujemo, kljub temu, da smo kot ostalo človeštvo pogreznjeni v zamotane stiske, ki si sledijo v zgodovini, »da je Bog naš Oče, ki nas ljubi, čeprav ne razumemo njegovega molka« (DC38).

»Vera, upanje in ljubezen so tesno povezane. Upanje najde praktičen izraz v kreposti potrpežljivosti, ki ne omaga niti pred videzom poraza. Ponižno prizna božjo skrivnostnost in mu zaupa tudi sredi teme. Vera nam kaže Boga, ki nam je podaril svojega Sina in nam tako daje gotovost, da je Bog resnično ljubezen. Na ta način spreminja našo neopćakanost in naše dvome v gotovost upanja, da drži Bog svet v svojih rokah in da kljub vsej temini zmaga« (DC39).

»Vera, ki se zaveda božje ljubezni, ki se je razodela na križu v prebodenem Jezusovem srcu, spočinja ljubezen tudi v nas.

Ljubezen je luč, naposled edina luč, ki neprestano osvetljuje temni svet in nam daje pogum za življenje in delo. Ljubezen je mogoča in jo moremo živeti, ker smo ustvarjeni po božji podobi.« In po papeževih besedah je prav namen te okrožnice, da vabi vernike, naj živijo iz ljubezni in s tem pomagajo posredovati božjo luč svetu (DC39).

Marija, žena vere, upanja in ljubezni

Ob koncu poslanice spominja sveti oče na svetnike, ki so oznanjali in živeli ljubezen v teku zgodovine. »Med njimi je na prvem mestu Marija, Gospodova mati in ogledalo svetosti« (DC41). Marija je velika prav zato, ker ne išče sebe in povečuje Boga.

Marija je vzor ponižnosti. Ve, da sodeluje pri odrešenju sveta, a ne uresničuje svojega načrta, marveč se daje brezpogojno na razpolago Bogu. Marija je žena upanja. Veruje v božje obljube in pričakuje odrešenje Izraela. Le tako jo more obiskati angel in jo poklicati k sodelovanju pri uresničitvi teh obljub. Marija je končno ljubeča žena. Ve, da »mora njen Sin ustanoviti novo družino in da bo njena materinska ura spet prišla v trenutku križa, ki bo tudi resnična ura njenega sina Jezusa. Ko kasneje učenci zbežijo, ona ostane in stoji pod križem do konca. (Prim. Jn 19,25-27) Pozneje, na binkoštni dan, se bodo učenci zbrali okrog nje v pričakovanju Svetega Duha« (DC41).

»Marija, Devica in Mati nam kaže, kaj je ljubezen in kje je izvor njene vedno obnavljajoče se moči. Njej izročamo Cerkev in njeno poslanstvo v služenju ljubezni.« Tako zaključí Benedikt XVI. svojo prvo okrožnico, s katero je osvetlil bistvo Kristusovega nauka, pa tudi poslanstva Cerkve in naloge vseh vernih.

BENEDIKT, ZAVETNIK EVROPE

ok. 480 – ok. 547

11. julij

Svetega Benedikta, začetnika zahodnega menišstva, je papež Pavel VI. 24. oktobra 1964 razglasil za prvega zavetnika Evrope, ker je »s križem, knjigo in plugom prinesel krščanski napredek narodom, razkropljenim od Sredozemskega morja do Skandinavije, od Irske do prostranih nižin Poljske«. Poljak Janez Pavel II., prvi slovanski papež, je leta 1980, ob 1500 letnici rojstva sv. Benedikta, dejal, da je bila Evropa na novo rojena ob propadu velikega rimskega imperija. »Ko se je porajala na njegovih kulturnih temeljih, je po zaslugi benediktinskega duha iz tistega izročila povzela in v dediščino evropske in vesoljne kulture utelesila vse tisto, kar bi se sicer izgubilo.« Redovna pravila, ki jih je sestavil sveti Benedikt in jih imenujejo »evangelij, presajen v resnično življenje«, je mogoče povzeti v treh besedah: »Ora et labora!« (Moli in delaj). Skladno povezovanje dela in molitve je ideal krščanskega prizadevanja za popolnost ali izpolnjevanje božje volje.

Papež Gregor Veliki, ki je sestavil življenjepis sv. Benedikta v obliki pogovora z namišljenim diakonom

Nameni Apostolata molitve

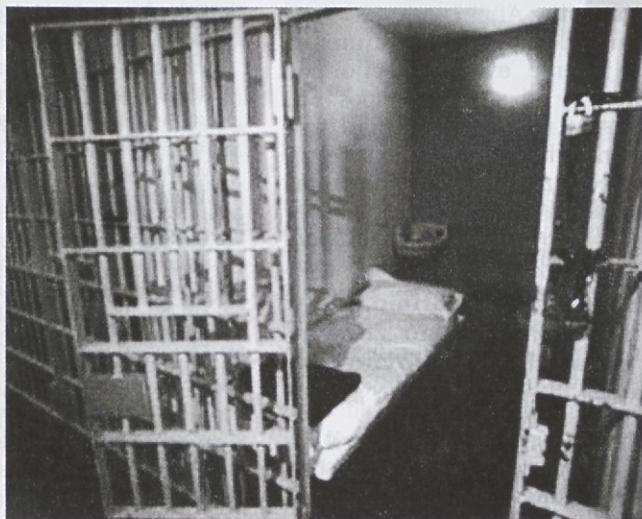
ZA JULIJ

SPLOŠNI: Da bi bili vsi, ki so v zaporih, zlasti mladi ljudje, deležni podpore družbe, ki jo potrebujejo, da bi znova dali smisel svojemu življenju.

Od ljudi, ki se iz zapora vračajo v družbo, zahtevamo veliko: da znova sprejmejo svoje odgovornosti, da se oddolžijo žrtvi, da živijo pošteno, da začnejo delati in skrbeti za svoje družine. Včasih pri tem pozabljamo, da prestajanje zaporne kazni pušča v človeku globoke sledove. Že odvzem svobode in ločenost od družbe je boleče doživetje. Zapornik izgubi del svoje identitete, svoje osebnosti. Zasebnosti skorajda nima. Zato je razumljivo, da se v takih pogojih rojevajo negativna čustva nemoči, brezvoljnosti, dvomov in tudi sovražnosti.

Zaporniško okolje daje zelo malo tistega, kar človek potrebuje za normalno življenje: spoštovanje, strpnost in zaupanje. Mladi ljudje so na tem področju še posebej ranljivi, še zlasti zato, ker je med mladimi zaporniki veliko takih, ki so odrasčali brez ljubezni. Naloga družbe in Cerkve je, da jim nudi oporo na poti v srečnejše življenje, ki bo vredno tega imena. Zapor ne smejo biti samo kraj kaznovanja, ampak tudi kraj počlovečevanja, kjer se spoštuje človekovo dostojanstvo in je vsakemu posamezniku dana možnost za delo in študij ter pravica do pomoči v duševnih težavah. Vloga družbe pa se razteza tudi na čas po prestajanju kazni. Če se bivši zaporniki znajdejo na cesti sami, brez sredstev, brez doma, brez zaposlitve, lahko zelo hitro zapadejo v stare vzorce razmišljanja in delovanja.

Krščanska skupnost je še bolj kot civilna družba poklicana, da zapornike sprejme in jim na vse mogoče načine pomaga najti pot v življenje. Ključna beseda pri tem je ljubezen. Ljubezen lahko prevedemo tudi v odpuščanje. Kdo od nas še ni nikoli grešil? In kdo od nas si ne želi prejeti odpuščanja od Boga in od ljudi?

Petrom, pove, da se je Benedikt rodil v plemeniti družini v Nursiji - to je današnje mestoce Norcia v Umbriji - in sicer okoli leta 480. O njegovi družini vemo le to, da je imel sestro dvojčico Sholastiko, ki je vse življenje hodila po bratovih stopinjah in ga posnemala tudi v svetništvu (njen god obhajamo 10. februarja). Starši so Benedikta poslali v Rim, da bi se izpopolnil v pravnih vedah, toda prav kmalu je bil sit Rima in njegove pokvarjenosti. Najprej se je umaknil v bližino mesta Tivoli, kjer si je poiskal družbo enako mislečih. Kmalu je spoznal, da ta družba ni zanj, zato se je skril v samotno sotesko reke Aniene nedaleč od mesta Subiaco, ker je želel biti popolnoma ločen od sveta, da bi ob branju in premišljevanju Svetega pisma in v molitvi našel stik z Bogom ter prodril v globine svoje duše. Pa ni bil dolgo sam. Nekega dne so se pred njegovo votlino prikazali puščavniki iz Vicovara in ga prosili, naj namesto umrlega predstojnika prevzame vodstvo njihove skupnosti. Benedikt je njihovo gorečo prošnjo uslišal. Puščavniki pa so bili svojeglavi, zato jih je zapustil. Po dolgem premisleku je sprejel vodstvo nove redovne skupnosti, ki se je bila voljna ravnati po njegovih pravilih. Tem svojim redovnikom je Benedikt hotel biti 'oče', to namreč pomeni beseda 'abbas' ali po slovensko 'opat'.

Čez nekaj časa je izbral najboljše menihe iz dvanajstih samostanov, ki jim je bil 'oče', in se napotil proti jugu. Ustavil se je pri mestu Casino pri Neaplju, zgrajenim pod visokim gričem. Na vrhu tega griča je zrastel znameniti samostan Montecassino, ki velja za matično hišo benediktinskega reda in v nekem smislu vseh samostanov na krščanskem Zahodu. Stari viri postavljajo začetek Montecassina v leto 529: ta letnica ima tudi simboličen pomen, tega leta je namreč bizantinski cesar Justinijan dal zapreti zadnjo pogansko šolo v Atenah, Montecassino pa je zasvetil kot novo žarišče krščanske kulture. Skupnost na Montecassinu je opat Benedikt vodil vse do svoje smrti, najbrž leta 547.

Osebo ime Benedikt je pri nas silno redko. Danes godujejo tudi tiste žene in dekleta, ki jim je ime Olga in jih je pri nas kar precej. Na današnji dan se spominjamo njihove krstne zavetnice svete Olge Kijevske, žene kneza Igorja in mati sv. Vladimira, pod čigar vlado so Rusi sprejeli krščanstvo. Sveta Olga je umrla 11. julija 969.

SILVESTER ČUK

MISIJONSKI: Molimo, da bi na misijonskih področjih različne etnične in verske skupine živele v miru in skupaj gradile družbo, ki bi jo navdihovale človeške in duhovne vrednote.

Prejšnji mesec smo posebej molili za uspeh medverskega dialoga in za oplemenitenje vseh kultur z evangelijem (za inkulturacijo evangelija). V tem mesecu pa mislimo na potrebo pravega miru in razumevanja med različnimi skupinami, ki jih ločuje narodnost in versko prepričanje.

Poročila iz raznih krajev Afrike in Azije nam neprestano govorijo o nemirih, spopadih, sovraštvih in celo vojnah zaradi omenjenih razlik. Sicer pa imamo na področju Balkana dovolj dokazov, kako težko je priti do miru med pripadniki različnih narodov ali ver. V Afriki in Aziji so nekdanje kolonialne oblasti s svojo trdo roko še nekako vzdrževale navidezni mir in sožitje. Ko pa so se narodi osamosvojili, so se še bolj pokazale razlike med državljani različnih etničnih skupin, kultur, jezikov in tradicij.

Tako so po razpadu velike Indije, ko so jo zapustili Angleži, nastale štiri nove države. Med Indijo, v kateri so prevladovali hinduisti, in Pakistanom z muslimansko večino, so nastala medsebojna preganjanja, ki so zahtevala več kot milijon žrtev. Podobni nemiri so pred nekaj leti opustošili Ruando in Burundi v Afriki.

Tudi Cerkev potrebuje mir za nadaljevanje evangelizacije narodov. Le v miru so ljudje sposobni spoznavati resnico, razmišljati in se pravilno odločati. Molimo torej za mir med različnimi narodnostnimi in verskimi skupinami.

p. Jože Kokalj

SLOVENSKI: Molimo, da bi ob skrbi za telesno zdravje ne pozabili na duhovno življenje.

Vse, kar je Bog ustvaril, je dobro. Še več: je zelo dobro (prim. 1 Mz 1,31). Nekaj

najlepšega pa je človek, ki je krona stvarstva (prim. Ps 8). Človek je telo in duša ali bolje: telo, duša in duh. Krščanstvo je v svoji zgodovini povzdigovalo predvsem vrednost človekove duše, zapostavljalo pa njegovo telo.

V današnjem času se odnos do telesa pri mnogih ljudeh spreminja. Telo dobiva mesto, ki mu pripada. Ljudje spoznavajo, da je res, kar so rekli že stari Rimljani: »Zdrav duh v zdravem telesu.« Vedno bolj nam je jasno, kako so telo, duša in duh med sabo povezani in vzajemno delujejo drug na drugega. Res pa je tudi, da zdrav duh lahko prebiva tudi v bolnem telesu in bolan duh v zdravem telesu.

Mnogi v današnjem času pa zapadejo v drugo skrajnost. Preveč se posvečajo telesu in premalo duhu. Bolj jim je pomembno, kako bodo razgibali in nahranili svoje telo kot pa, kako bi ohranili pri življenju svojega duha. Poglejmo samo časopise. Mnogo več prostora posvečajo športnim dosežkom kot kulturnim dogajanjem.

Če hočemo živeti človeka vredno življenje, je potrebno eno in drugo: skrb za telo in skrb za duha. Molimo, da bi dosegli ravnovesje.

KRATKE NOVICE

MÜNCHEN – Časnikar Peter Seewald je pri predstavitvi svoje knjige *Benedikt VI.* izjavil, da se sedanji papež ni spremenil, potem ko je bil izvoljen za naslednika apostola Petra. Pravi, da je »bil vedno zvest samemu sebi«. (Ave Maria)

MINSK – Obnovljena katoliška stolnica v beloruskem glavnem mestu je dobila nove orgle, ki so jih izdelali in plačali v Avstriji. Blagoslovil jih je 10. decembra 2005 graški škof dr. Egon Kapellari. Po kakovosti izdelave in po zvoku so to najboljše orgle na območju bivše Sovjetske zveze. (Ave Maria)

KRISTUSOVE UPODOBITVE

TOMÁŠ ŠPIDLÍK

Ali poznamo dejansko Kristusovo obličje? Na Vzhodu imajo nekatere ikone naslov »Resnično obličje, ki ni narejeno s človeško roko«. Naslov se nanaša na legendo o kralju Abgarju iz Mezopotamije, ki naj bi dobil odtis Jezusovega obličja na nekem prtju. Na Zahodu pa imamo izročilo Veronike. V novejšem času je veliko natisov svetega prta (sindone) iz Torina. Prve Kristusove podobe v katakombah pa so tipološke in simbolične.

Podobe so povezane z neko teološko težavo. Prvi kristjani so si postavljali vprašanje, ali je zanje smiselno, da prebirajo tudi Staro zavezo, saj je ta z Novo zavezo presežena. Prišli so do pritrdilnega odgovora. Uporabnost Stare zaveze so namreč odkrili v simbolični vrednosti svete zgodovine. Tako je Adam, prvi človek in gospodar raja, podoba drugega Adama, Kristusa v Božjem kraljestvu. Mojzes je osvoboditelj ljudstva iz sužnosti ter njegov zakonodajalec, Kristus pa nas osvobaja duhovne sužnosti in je utemeljitelj nove postave, ki je Ljubezen. Abraham, ki daruje Izaka, je podoba Boga Očeta, ki žrtvuje svojega Sina. Noe reši svoje domače v barki sredi vesoljnega potopa na isti način, kakor Kristus rešuje vernike v Cerkvi. Daniel ostane nepoškodovan v jami z levi, Kristus vstane živ iz kraljestva smrti: David utemlji zemeljsko kraljestvo, Kristus duhovno kraljestvo itd.

V gotskih stolnicah so bile te podobnosti prikazane v dveh vzporednih vrstah podob: v spodnji vrsti so dogodki Stare zaveze, nad njimi pa ustrezne evangelijske vzporednice. Takšno tipologijo lahko uporabimo tudi za krščansko življenje. Sestavljeno je iz mnogih snovnotelesnih, 'posvetnih' dogodkov: delamo, srečujemo prijatelje, trpimo zaradi nasprotovanj in podobno. Če v teh dogajanjih odkrijemo neko podobnost

z Jezusovim življenjem, lahko vsa dobijo duhovni pomen. Kristjan tako postaja 'drugi Kristus'.

V katakombah najdemo tudi čisto simbolične upodobitve, vzete iz vsakdanjega življenja: podoba dobrega pastirja, krmarja ladje, ribiča, ki vleče ribe v svoji mreži, učitelja z učenci. Jasno je, da nas vse te podobe lahko spominjajo na Kristusa in njegovo delovanje. Pa tudi vrline, ki jih je učil, lahko prikažemo v obliki vidnih podob: sidro predstavlja upanje, knjiga vero, pravljica ptica feniks nas spominja na raj, črki alfa in omega razlagamo v smislu besedila iz *Razodetja* (21,6). Pravijo, da je za pesnike ves vidni svet kot velik gozd simbolov. Krščanski mistiki so pesniki v najboljšem pomenu besede. Vse, kar vidi oko, lahko spominja na Kristusa.

Ko je Cerkev izšla iz katakomb in začela postavljati svetišča, so se pojavile prve osebne Kristusove upodobitve. Prva je bila znana podoba *Pantokratorja*, Kristusa Kralja, Vladarja, Vsemogočnega. Sedi na vladarskem prestolu z vsemi znamenji svoje oblasti nad ljudmi, kakor tudi nad stvarstvom in naravnimi zakoni (predstavljeni so kot mavrica pod nogami Odrešenika). Predstavlja izpoved vere: tisti, ki je bil obsojen od mogočnikov tega sveta, je pravi gospodar nebes in zemlje. Rimski cesarji so zahtevali, da so jih častili kot bogove. Obstaja pa samo en resnični Bogočlovek. Ta podoba je dolgo prevladovala v kupolah stolnic.

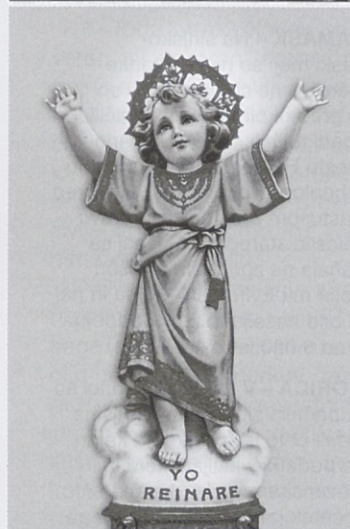
V srednjem veku je predvsem pod vplivom frančiškanske pobožnosti prišlo do velike spremembe. Kristus se vse bolj pojavlja kot trpeči na križu, na svojem križevem potu, ob

stebru, kjer naj bi bil bičan. V tem času namreč ni bilo več dvoma v Kristusovo božanstvo v slavi, ampak so pozabljali, da je tudi trpel in prenašal slabosti človekove narave. Da pa ob poudarjanju Kristusovega trpljenja ne bi pozabili njegovega božanstva, so skušali ohraniti neko ravnotežje tudi z vidika slikanja podob. To lahko še posebej opazimo na znanem Frančiškovem križu. Kristus je sicer upodobljen kot križani, vendar pa so na straneh in na zgornjem delu križa naslikani tudi dogodki, ki ga prikazujejo v njegovi slavi: vnebohod, spremenjenje itd. Dobro je premišljevali o Odrešenikovem trpljenju, vendar pa ne smemo pozabiti, da je tudi Božje, torej slavno.

Renesančnega Kristusa včasih kritizirajo, da je naslikan preveč posvetno, v atletske oblike in lepote, ki nima v sebi nič verskega. To je seveda odvisno od posameznih slikarjev. V temelju pa je tudi tukaj teološka misel. Mar ne bi bilo potrebno gledati v Kristusu popolnega, idealnega človeka, ki uresničuje vse človeške ideale?

V času baroka Kristusa slikajo kot tistega, s katerim se je mogoče pogovarjati. Upodablja ga, kako se razodeva raznim svetnikom. Čaščenje Deteta Jezusa olajša domačnost z Njim, ki se na Michelangelovi upodobitvi v Sikstinski kapeli zdi nezproslen Sodnik.

In v moderni umetnosti? Gre za veliko raznolikost, vendar se zdi, da prevladuje en motiv: Kristus v vsakdanjem življenju, kot delavec, kot romar itd. Mar ta težnja ne odgovarja duhovnemu načrtu male Terezije iz Lisieuxa, »mali poti ljubezni«, po-

polnosti v vsakdanjih opravilih?

Obstajajo tudi mnogi filmi o Jezusovem življenju. Njihova vprašljivost je večja, kot si lahko mislimo. Film se namreč ne more omejiti na negibne podobe. Dinamizem notranjega razvoja njegovih junakov daje filmu umetniško moč. Toda, kako naj vemo in moremo uganiti, kako se je odvijalo notranje življenje Bogočloveka? Poleg tega pa preveč

MORALNA SODBA O SPLAVU

LOJZE KUKOVICA

realistično uprizorjanje evan-
geljskih dogodkov izgublja
ekstatični vidik Jezusovega bo-
žanstva. Zato v današnjem ča-
su raste cenjenje ikon, podob
vzhodne Cerkve, ki ta božanski
vidik močno poudarjajo. Še
več: ikone predpostavljajo, da
ljudje pred njimi molijo. Brez
resničnega osebnega stika z
Jezusom v molitvi je vsaka zu-
nanja podoba postavljena pred
tveganje, da postane neka oblika,
izpraznjena verske vsebine.
Ko pa pred ikono molimo, jo
posvečujemo in istočasno od-
krivamo bogastvo vidikov Jezu-
sove osebe, in sicer v vsej raz-
ličnosti delnih pristopov, ki jih
posamezni umetniki prepoznajo
in upodobijo.

Iz knjige *Poznaš Kristusa?*

KRATKE NOVICE

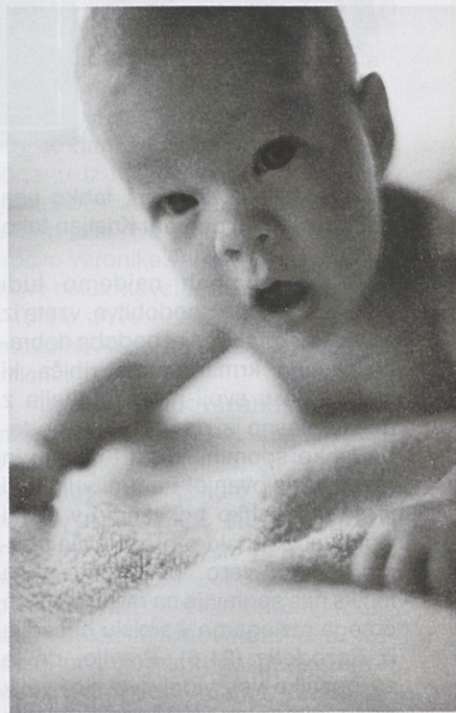
DAMASK – Na sirijsko-
iraški meji so našli ostanke
starodavne civilizacije, ki so
jo pred okoli 5.500 leti uničili
vpadi tujih ljudstev. Uničeno
mesto Hamoukar je po mnenju
arheologov okoli leta 4.500 pred
Kristusom predstavljalo pravo
velesilo starega sveta, saj se
nahaja na zgornjem stičišču
dolin rek Evfrata in Tigrisa in naj
bi bilo naseljeno že v obdobju
pred 8.000 leti. (*Ave Maria*)

GORICA – V italijanski Gorici so
pripadniki slovenske manjšine
izdali prvo izkaznico, na kateri
so podatki v italijanskem in
slovenskem jeziku, kar je
začetek izvrševanja zaščitnega
zakona za Slovence v Italiji.
Postopek je drugačen od
običajnega, ker zahteva
poseben program za uporabo
strešic in šumnikov. (*Ave Maria*)

KRAKOV – Poljski dnevnik
Nowy Dziennik je objavil, da je
po javnomnenjskih raziskavah
trenutno najpomembnejša
osebnost v Cerkvi na Poljskem
krakovski nadškof Stanisław
Dziwisz, dolgoletni tajnik papeža
Janeza Pavla II. (*Ave Maria*)

V modernem svetu se v
vedno več državah do-
voljuje splav vsaj v tem
smislu, da ga ne kaznuje
več. S tem odpira na široko vrata
temu »gnusnemu zločinu«, kakor
ga imenuje 2. Vatikanski koncil,
ki tepta najosnovnejšo pravico vsa-
kega človeka, namreč pravico do
življenja od spočetja do naravne
smrti. Začelo se je to z dovoljenjem
v izrednih primerih, a kmalu so
se ti primeri začeli množiti in se
raztezati na vse mogoče primere
in tako postaja splav nekaj skoro
že družbeno sprejetega. V mnogih
deželah je število prostovoljnih
splavov že preseglo število rojstev.
Na Japonskem, na primer, je bil
splav dovoljen leta 1948 in nas-
lednje leto 1949 je bilo uradno
ugotovljenih dovoljenih splavov
že nekaj več kot 180.000, torej
približno dvakrat več kot je bilo
smrtnih žrtev zaradi atomskih
bomb, vrženih na Hirošimo in Na-
gasaki. Koliko večje je bilo verjetno
število uradno ne registriranih
splavov! Ne veliko drugačno, če ne
še slabše, je danes stanje v drugih
državah, ki so uzakonile splav. Se
mar more kakšen narod in svet
sploh še imenovati civiliziran, v
katerem se sistematično pobija
najbolj nedolžna človeška bitja
– še nerojeni otroci? Če je nekaj
nezaslišanega genocid, je mar
manj strašen zločin to tiho, nemo
pobijanje nerojenih otrok?

Kako naj ne bo hinavski svet,
ki se tako ponaša s proglašanjem
človečanskih pravic, ki na tak ci-
ničen način tepta prvo in temeljno
pravico – pravico do življenja?
Je mar mogoče trditi, da to, kar
noseča žena nosi v svojem telesu,
ni človeško bitje? Je mar žival? In
kdaj naj bi ta žival postala človeško
bitje? Ko pride iz materinega
telesa? Ali pa en dan prej, en teden
prej, en mesec prej? Samo če bi
noseča žena nosila v svojem telesu
žival, bi splav ne bil zločin, ampak

popolnoma dovoljeno dejanje,
kakor je dovoljeno odstraniti iz
njenega telesa, na primer, polip.
V resnici pa je to, kar nosi takšna
žena pod svojim srcem, človeško
bitje, resda majhno in nebogljenost,
a vendar človeško bitje.

Če je temu tako, potem ni no-
benega opravičila: splav je umor
in med umori najbolj krut, ker
je storjen proti nekomu, ki je po-
polnoma nezmožen, da bi se branil.
In kako da bi bilo dovoljeno ubiti
majhnega človeka, ne pa velikega?
V kateri dobi bi začel človek imeti
pravico do življenja? Navadno sma-
tramo za barbarske rodove, pri
katerih je navada, da otroci ubi-
jajo svoje ostarele starše. Kako naj
potem imamo za civilizirane tiste
narode, v katerih obstaja navada,
da starši ubijajo svoje otroke
pred rojstvom? Brez dvoma so
bolj necivilizirani ti kot oni, kajti
stari ljudje bi se končno lahko še
branili, še nerojen otrok tega ne

more. In pa staremu človeku se odvzame nekaj let, medtem ko se še nerojenemu otroku vzame celo življenje.

Ne obstajajo nobeni izjemni primeri, ki bi opravičevali splav. Noben primer, noben razlog! Navedimo dva primera, ki se redno navajata kot najbolj dramatična. Prvi je tedaj, ko se zdi, da je treba žrtvovati otroka, da se reši mater. Ali drugače povedano: ubiti otroka, da more naprej živeti mati. Pa recimo, da bi res prišlo kdaj do te dramatične dileme: ali otrok ali mati. Tudi tedaj ne bi smelo biti nobenega dvoma, da bi se morala mati žrtvovati za otroka in ne obratno. Kajti starši so za otroke, ne otroci za starše. Po drugi strani pa tudi, med odraslim, ki je že živel svoje življenje in med otrokom, ki ga šele začenja živeti, se zdi, da ima večjo pravico do življenja ta pred onim. Še več: če se dovoli materi, da ubije otroka pred rojstvom, zakaj se ji ne bi dovolilo ubiti ga po rojstvu, če bi kdaj šlo za podoben dramatičen primer? Na primer, v primeru skrajne družinske bede? Ko bi imel otrok že nekaj mesecev ali nekaj let?

In tudi ne velja izgovor, češ, če se ne splavi otroka, bosta umrla oba, mati in otrok. V tem primeru naj bi bilo dovoljeno ubiti enega, otroka, da se reši mater. K temu primeru je treba povedati, da so takšni primeri danes, pri tolikem napredku zdravniške vede, silno redki. Pa če bi tudi prišlo do tega, tudi tedaj splav ni dovoljen. Kdo bi

rekel, da sme nekdo ubiti svojega ranjenega tovariša, ker da bosta sicer umrla oba? Naravna pamet in zdrava vest bi obsodila takšno postopanje. Še bolj to velja, kadar bi med dvema osebama v nevarnosti ne bilo samo odnosa tovarštva, ampak globoke ljubezni. Kateri pravi ljubitelj bi bil pripravljen vzeti življenje ljubljenu bitju, da bi si rešil svoje življenje? Če je že treba umreti, umriva oba. Takšna je govorica ljubezni, vsaka druga je govorica egoizma. In, ali ni samo po sebi umevno, da mora biti med materjo in njenim otrokom govorica ljubezni in ne egoizma? Življenje včasih zahteva junaških dejanj. Jih zahteva na primer od vojaka, ki za ceno življenja brani svojo domovino. Lahko isto zahteva od matere, da brani življenje svojega otroka za ceno svojega življenja. Matere dajejo življenje svojim otrokom, ne pa da bi jim ga jemale. Otroci pričakujejo od matere življenje, ne pa smrti.

Cerkev splav istoveti z umorom otroka, ko uči, da je tako splav kot umor otroka »gnusen zločin«. Bitje, spočeto v materinem telesu, je človeška oseba. Če je to tako, potem tudi najvišja državna oblast ne more narediti, da bi umor tega bitja bil kdaj dovoljen. Lahko naredi, da se temu dejanju da drugo ime, na primer, »prekinitev nosečnosti«, a dejstva, da gre za pravi umor, ne more spremeniti. Države, ki dovoljujejo splav, se ne morejo ponašati, da so civilizirane, ker pač dovoljujejo umor najbolj nedolžnih in brezbrambnih človeških bitij. Prva naloga držav je, da svojim državljanom zagotovijo pravico do življenja in jih branijo pred nevarnostmi za življenje, med katerimi so v prvi vrsti še nerojeni otroci v materinih telesih.

Pravice vseh ljudi do življenja od spočetja do smrti so zagotovljene v mnogih mednarodnih izjavah in pogodbah, toda na žalost se jih dejansko vedno manj spoštuje. Ena država za drugo uvažajo v svoje zakonodaje splav kot pravico. Tako se postopoma iz civiliziranega sveta povračamo v pravo barbarstvo, iz katerega smo nekoč izšli.

EVTANAZIJA - NE!

Kaj pa »BOLNIŠKO GIBANJE«?

**Ali sme zdravnik,
medicinska sestra,
sorodnik,
pospešiti smrt bolnika,
ki je v komi
ali v brezupnem stanju?**

Kdo more vedeti, kaj se dogaja v trpečem človeku, v skrivnosti njegovega srca? Kdo si upa reči, da ta človek ne sme več živeti?

* Za kristjane je to morda zadnji trenutek srečanja, odpuščanja, darovanja, ljubezni ...

* Toda vsak človek, naj bo veren ali neveren, mora brezpogojno spoštovati življenje in skrivnost človeškega bitja. Kakšne človekove pravice pa še ostanejo, če si sami izmislimo takšne in drugačne razloge, da prekinemo življenje in odločimo, da življenje nima več vrednosti?

* Evtanazija je dejanje, s katerim hote in neposredno usmrtimo nekega bolnika (predvsem z injekcijo smrtnih odmerkov različnih proizvodov). To je zavestni umor, zločin. Zdravnik je poklican, da lajša trpljenje svojemu bolniku, kolikor je to v njegovi moči. Zaprisege je, da bo služil življenju; v nobenem primeru in tudi ne pod kakršnim koli pritiskom ne sme ogroziti bolnikovega življenja.

* Drugo pa je, ali naj se za vsako ceno podaljšuje življenje z uporabo neustreznih sredstev (glede na starost, upanje na okrevanje...)? Zdrav čut naj presodi, kaj je bolj koristno za osebo v njenem stanju. Včasih se je treba odpovedati dejanju, ki bi nas z znanstvenega vidika osebno zadovoljilo, pri tem pa bi

možnost, da živi svoje življenje do konca in poseči vmes le z namenom, da bi umirajočemu pomagali, da bi se čimbolj mirno soočil s smrtjo. Spremljanje umirajočih je za kristjane konkretna priprava, da v miru in predanosti vrnejo svoje življenje v božje roke in končno iz lastne smrti naredijo zadnje zavestno življenjsko dejanje.

Iz revije *On živi*

pozabili na dobro bolnika. To zahteva resnično sposobnost odločanja in tudi ponižnost. V tej smeri gredo tako imenovane začasno olajševalne nege.

* Ni se lahko približati skrivnosti smrti. Ali ni rešitev v iskanju upanja, s katerim bi kljubovali lastnemu strahu?

Če evtanazija ni sprejemljiva, kako potem lajšati trpljenje neozdravljivo bolnega?

Ostaja še tretja pot med evtanazijo in zdravljenjem za vsako ceno. Temelji zanj so bili položeni v Angliji pred štiridesetimi leti s t.i. bolniškim gibanjem za uboge in to gibanje temelji na tem, da bolnikove bolezni ne zdravijo, temveč blažijo trpljenje in bolečine.

* Oznaka bolniško gibanje za uboge združuje različne pobude, katerih cilj ni podaljšati življenja - saj gre pri tem za bolnike v 'zadnji fazi' - temveč izboljšati kakovost njihovega življenja. To pomeni predvsem to, da storimo vse, da bi bolniku olajšali bolečine. V 95 odstotkih vseh primerov je to mogoče s pomočjo pomirjeval.

* To pomeni tudi, da je oskrba ustrezno prilagojena: bolnika nežno in skrbno umivamo, preležanim se izognemo z vodnimi jogiji ali mehovi, usta splakujemo, da bi preprečili izsušitev ustnega neba, kar je pogost pojav zadnje faze, potrebno je dodatno dodajanje kisika in podobno.

* Toda poleg lajšanja bolečin vključuje to gibanje tudi spremljanje bolnika. Bolniku pomaga lajšati psihično trpljenje pri umiranju. Spremljevalec pomaga družini in ostalim

svojcem, ki so navzoči ob bolniku, da tako lahko zapustijo bolnikovo posteljo, kadar hočejo.

* Pri tem je zelo pomembno, da znamo dobro poslušati, biti na razpolago in smo pripravljeni nadomestiti svojce. To delo opravljajo prostovoljci, ki jih je 'izšolal' psiholog in jih tudi spremlja, da bi bili tako lahko na razpolago bolniku in njegovi družini.

* Mnogo primerov dokazuje, da v trenutkih, ko je razburjenje na obeh straneh veliko, pogovor ni vedno enostaven. Navzočnost tretjega lahko bolniku pomaga, da morda svoje družine preveč ne vznemiri, kadar govori o svojih težavah. Prav tako lahko spremljevalec svojcem pomaga s tem, da jim ni potrebno biti neprestano ob bolniku, kar lahko sčasoma postane vedno bolj utrujajoče. Neki prostovoljec razlaga, da je spremljal starejšega moškega, ki je ostal nekega dne skoraj brez zavesti. Skupaj z bolnikovo ženo se je približeval bolnikovi postelji. Žena ni vedela, če je njen mož pri zavesti ali ne. Kot zadnji dokaz svoje ljubezni mu je želela opisati, kako bo njeno življenje izgledalo po njegovem slovesu: da bo šla domov in skrbela za vnuke itd. Ta dolg monolog je omogočila navzočnost prostovoljnega pomočnika, kar se brez dvoma ne bi zgodilo, če bi sedela ob negibnem telesu sama. Vsakemu bolniku je ponujeno, da dobi podatke o zdravnikovi diagnozi, če sam tako želi. Pacient ima pravico, da točno ve, v kakšnem stanju je. Z gotovostjo lahko rečemo, da je večina bolnikov, ki so prosili za evtanazijo, to odločitev preklicala, ko se je začela zdravstvena oskrba in s tem zmanjšalo njihovo telesno in duševno trpljenje. Najvišje načelo pri vseh teh ukrepih je, dati osebi

KRATKE NOVICE

JALANDAR – V tem indijskem mestu v Punjabu na zahodu države so krajevne oblasti slovesno imenovali nov trg »Trg Gospoda Jezusa Kristusa«. Ker so oblasti s tem imenovanjem izkazale čast veri, ki jo izpoveduje manjšina, je to znamenje dobrega sodelovanja in upoštevanja dela krščanske skupnosti. (*Ave Maria*)

PARIZ – Katastrofalni tsunami v jugovzhodni Aziji konec lanskega leta je nastal zaradi enega samega premika tektonskih plošč in ne zaradi velikih zemeljskih plazov pod morsko gladino. Indijsko-avstralska plošča je 26. decembra lani zdrsnila kakih 15 metrov pod evroazijsko ploščo. V desetih minutah po tektonskem premiku je nastal prelom, ki sega od središča potresa pred severno obalo indonezijskega otoka Sumatra do Andamanskih otokov v Bengalskem zalivu. (*Ave Maria*)

MANILA – Tretjina Filipincev želi zapustiti svojo deželo, ki je za četrtno njih le še »brezupen primer«. Okoli polovica od 84 milijonov Filipincev živi z manj kot dvema dolarjema na dan. Višje cene goriv, višje dajatve in vedno večja brezposelnost bodo po sedanjih predvidevanjih v svet pognali okoli milijon Filipincev. V tujini dela že prek sedem milijonov Filipincev. (*Ave Maria*)

Vprašujete ODGOVARJAMO

LOJZE KUKOVICA

1 - Večkrat mi je že prišlo na misel vprašanje, zakaj smo katoličani dolžni poslušati in ubogati cerkveno učiteljstvo, tudi kadar se ne sklicuje na svojo nezmotljivost, ki jo ima papež, kadar govori ex cathedra in škofje, kadar skupaj z njim dokočno proglasijo kakšno razodeto resnico?

Katoličan, ki misli, da smo cerkveno učiteljstvo dolžni ubogati samo, kadar se sklicuje na svojo nezmotljivost, katero mu je dal Kristus, se temeljito moti. To je z drugimi besedami rečeno, da bi vrhovni krmar Cerkve – če se omejimo na papeža – ne imel druge naloge, kot preprečiti njen brodolom, ne pa da bi skrbel, da ladjo Cerkve srečno vodi proti večnemu pristanišču. V resnici je Kristus dal cerkvenemu učiteljstvu vse, kar je potrebno, da vodi Cerkev varno proti temu pristanišču, tudi če se za vsako svoje učenje ne more sklicevati na svojo nezmotljivost.

Kdor bi zahteval za svojo pokorščino Cerkvi vedno nezmotljivost, bi se ravnal po načelu: ali nezmotna proglasitev kakšnega versko-moralnega nauka ali pa naj molči in pusti, da se v vsem ostalem verniki sami odločajo. Če bi Cerkev tako ravnala, bi bila ne-

zvesta svojemu poslanstvu, ker bi prepuščala vernike brez pomoči in obrambe pred tolikimi praktičnimi problemi, pred katere jih življenje neprestano postavlja. Jasno je, da se Cerkev za reševanje teh vsakdanjih problemov ne more in ne sme sklicevati na dar nezmotljivosti. To zato, ker ne gre v teh primerih za to, da bi Cerkev dala dokončno sodbo, temveč bolj zato, da vernikom nakaže smer, kako naj se na različnih področjih svojega življenja ravna po evangeljskih načelih.

In ne velja ugovor, češ, kadar se Cerkev ne sklicuje na svojo nezmotljivost, je možno, da se moti. Res je, možna je zmeta. A kaj sledi iz te ugotovitve? Nič, kar bi upravičevalo ljudi, da ji ne bi bili poslušni. Kakšen razlog bi namreč lahko imel posamezen vernik, da bi svojemu mnenju dal prednost pred mnenjem Cerkve? Imam mar jaz posebno pomoč Sv. Duha, kot jo ima Cerkev? Mar ni modro, da pri svojih odločitvah poslušam bolj kot sebe tiste, ki jih imam za bolj modre in poučene na versko-moralnem področju? Torej cerkveno učiteljstvo bolj kot sebe? Tako tudi v življenju redno ravnamo na drugih področjih. Če smo bolni, gremo k zdravniku, čeprav vemo, da se lahko zmoti v diagnozi in tudi v predpisovanju zdravlila. Isto, kadar gremo k advokatu, čeprav ga nimamo za nezmotljivega, vemo le, da v pravnih zadevah več ve kot mi sami. Zakaj torej ne bi uporabljali istega načela, ko gre za naše versko-moralno življenje. Mar ni Cerkev, Mati in Učiteljica, bolj usposobljena kot sem jaz sam, da mi svetuje, kako ravnati na versko-moralnem področju, za katero jo je poslal v svet Kristus sam?

2 - Ker je danes toliko hoteno povzročenih - nekaj pa gotovo tudi nehotenih splavov, kot jih je bilo vedno - me zanima vedeti, če Cerkev kaj določa ali pa svetuje glede krsta takšnih splavljenih plodov.

V prejšnjem cerkvenem zakoniku, ki je bil v veljavi od leta 1918 do 1983, je Cerkev določala precej natančno, kako podeljevati zakrament sv. krsta človeškim plodovom, za katere je obstajala nevarnost, da ne bodo prišli živi iz materinega telesa ali pa da bo njihova mati umrla pred porodom otroka ali pa pri samem porodu. Zato je precej natančno določala, kako postopati v takih primerih z še ne rojenim otrokom in s podobnimi primeri. Ni pa to vprašanje bilo še tako aktualno, kot je danes, da bi določala, kaj storiti s hoteno ali pa tudi nehoteno splavljenimi plodovi. Danes je pa to vprašanje, na žalost, zelo aktualno, ker se splav vedno bolj prakticira.

V novem cerkvenem zakoniku, ki je stopil v veljavo leta 1983, je pa o tej zadevi samo kratko povedano sledeče: »*Splavljeni plodovi naj se krstijo, če živijo, kolikor je to mogoče (k.871).*« Najprej vprašanje: zakaj naj se pravzaprav krstijo že plodovi, torej še ne rojena človeška bitja? Za kristjane je odgovor preprost in jasen: zato, ker po danes splošno sprejetem nauku človeško bitje začne živeti, ko je spočeto, torej ko se spoji žensko jajčece z moško semenčico v ženskem telesu. Tedaj nastane nova človeška oseba, nov človek, ki po krščanskem nauku more in tudi mora biti krščen, če naj pride v nebesa. In sicer brez ozira na to, koliko časa je poteklo od njegovega spočetja - nekaj ur ali pa nekaj mesecev. Kristus je Nikodemu rekel: »*Če se kdo ne rodi iz vode in Duha, ne more priti v Božje kraljestvo (Jn 3,5).*« Govoril je o potrebi krsta.

Ob tem se pojavi še nekaj drugih vprašanj.

a) Kako naj se takšen plod

ALBERTO MARVELLI

*Papež Janez Pavel II. ga je 5. septembra 2004
proglasil za blaženega*

krsti in kdo ima to pravico in morda celo dolžnost to storiti? Glede tega je reči tole: krst kakorkoli splavljenega plodu - hote ali neprostoovoljno - je treba narediti tako, da se pretrga ovoj, v katerega je plod zavit (materina placenta), ker ta ni del plodu, temveč njegove matere; nato se plod potopi v vodo, ko se istočasno izgovorjajo krstilne besede: 'Jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha'.

b) Kdo to lahko stori? Vsak, ki to more in hoče storiti: bodisi, da je to mati sama ali pa kdorkoli drugi. In če gre za kristjana, se bo tudi čutil dolžnega to storiti, ker ve, kako važen in neobhodno potreben je krst za človekovo zveličanje. Pa tudi če morda sam ni kristjan, lahko krsti, da le hoče s tem obredom storiti to, kar dela z njim Cerkev.

c) Če se dvomi, ali je plod še živ ali ne, ga je treba kljub temu krstiti, seveda pogojno: če si živ, te krstim itd. Verjetno je namreč, da plod ne umrje takoj potem, ko je bil splavljen, zato je mnogo bolje, da ga krstim, razen če je popolnoma jasno, da že ni več živ.

d) Kaj storiti s tako splavljenim in krščenim plodom? Ker je že kristjan, torej Božji otrok, je primerno, da se ga pokoplje v družinski grob ali pa v grob kakšnega sorodnika ali pa vsaj v blagoslovljeno zemljo.

Če je šlo za prostovoljno povzročen splav, naj bi mati, ki ga je povzročila, vsaj poskrbela, da bo splavljen plod krščen. Če pa je bil splav nenamern in neprostoovoljen, potem je pa upati, da bo njena mati sama vse naredila, da bo njen otrok krščen.

To je nekaj najbolj osnovnih stvari, ki jih je treba vedeti glede splavljenih plodov. V primeri kakšnega dvoma, se je pa treba obrniti na duhovnika.

Rojen je bil 21. marca 1918 v mestu Ferrara v Italiji. Bil je drugi od šestero bratov. Odraščal je v krščanski družini, kjer so vero povezovali z dobrotelstvom, z apostolatom in smislom za javno delo.

Zahajal je v salezijanski oratorij in bil član Katoliške akcije. Tu je dozorevala njegova vera: »Moj življenjski program izraža ena sama beseda: svetost.«

Alberto je znal moliti s srcem, z navdušenjem govoriti o veri. Bil je prepričan, požrtvovalen in plemenit apostol. Bil je vedno zagovornik pravice, zato je imel velik vpliv na svoje tovariše. Bil je športnik, poln življenjske energije. Rad je igral tenis in nogomet, bil navdušen za plavanje, veselile so ga gore, čez vse pa se je rad vozil s kolesom. Kolo mu je bilo najljubši spremljevalec pri apostolatu in karitativnem delu.

Kulturno in duhovno je zorel v Italijanski katoliški univerzitetni federaciji (FUCI), kjer si je izbral za mladostnega vzornika blaženega Pier Giorgio Frassattija.

Po končanem univerzitetnem študiju za strojno inženirja je bil

Alberto 30. junija 1941 odpoklican k vojakom. Italija je bila takrat v vojni, katero je on odločno obsojal. »Da bi kmalu nastopil pravični mir za vse narode, da bi vojna za zmeraj izginila z obličja zemlje!« Ko je bil oproščen vojaške službe zaradi treh bratov, ki so že bili na fronti, je dobil začasno zaposlitev v avtomobilski tovarni Fiat v Turinu.

Po tragičnih dogodkih 25. julija, po padcu fašizma, kateremu je sledila nemška okupacija italijanskega ozemlja, 8. septembra 1943, se je Alberto vrnil domov v Rimini. V zavesti svojega poslanstva je hotel postati apostol krščanske dobrotelstnosti.

Alberto je bil prvi, ki je po vsakem bombardiranju nudil pomoč ranjencem, preživelim, spremljal umirajoče in reševal zasute izpod ruševin. V tistih časih splošnega pomanjkanja je Alberto delil obubožanim žimnice, odeje, hrano in vse, kar je mogel nabrati. Od kmetov in trgovcev je kupoval hrano in jo s kolesom razvažal najbolj potrebnim. Večkrat je prišel domov bos in celo brez kolesa, ker ga je dal komu, ki ga je še bolj pogrešal kot on.

V času nemške okupacije je Alberto rešil veliko mladih pred deportacijo. Z veliko mero korajžje mu je uspelo odpreti železniške vagone, predno je vlak odpeljal s postaje Sv. Nadangel, in s tem rešil može in žene, da jih niso odpeljali v koncentracijska taborišča.

Po osvoboditvi mesta je bil Alberto Marvelli med svetovalci prve skupščine osvobodilnega odbora, čeprav ni bil član nobene politične stranke in ne partizan. Vsi so mu priznali in cenili njegovo delo za obubožane.

Takrat je bil star 26 let, a čeprav še mlad, se je znal učinkovito lotiti problemov. Tudi težke situacije ga niso uplašile, da bi se umaknil, ker bi jim ne bil kos. Zaupali so mu zahtevno nalogo, da se posveti

stanovanjski koncesiji v mestu. Potem so mu zaupali kot sodelavcu Združenja civilnih inženirjev področje obnovitvenih javnih del. V svojo beležko je zapisal: »Bolje je streči kot, da ti strežejo! Jezus streže.« V tem duhu je sprejemal naloge v javnem delu.

Ko so se v Rimini spet pojavile politične stranke, se je vpisal v Krščansko demokracijo. Politično delo je vzel kot služenje organizirani civilni družbi, kateri more in mora dati svoj pečat evangelij.

Leta 1945 je krajevni škof povabil Alberta k vodstvu katoliških profesionalcev. Na tem mestu sta njegovo zavzetost označevali dve besedi: kultura in dobrodelnost.

Prepričan, da je kultura tudi za preprosto ljudstvo, ne samo za intelektualce, je ustanovil ljudsko univerzo. Za revne je odprl ljudsko kuhinjo. Vabil jih je k sv. maši in z njimi molil; potem pa jim stregel pri mizi in se zanimal za njihove potrebe. V nesebičnem delu za revnejše ni poznal počitka. Kot so ustanovitelj Katoliškega združenja italijanskih delavcev je ustanovil zadrugo za delavce iz gradbeniške stroke. To je bila prva »bela« zadruga v »rdeči« italijanski pokrajini Romaña.

Tesno povezan z Jezusom v evharistiji se ni zaprl vase, temveč je vršil svojo krščansko dolžnost v družbi. V svetu, polnem krivic in greha, je v Evharistiji dobival moč za delo odrešenja in osvoboditve, ki edino more spremeniti obličje zemlje.

Proti večeru 5. oktobra 1946 je kot žrtev prometne nesreče obležal mrtev na cesti. Ko se je peljal s kolesom na volilno zborovanje kot kandidat na listi prve občinske uprave, ga je zbil vojaški kamion. Star je bil 28 let. Vsa Italija je objokovala njegovo smrt.

Alberto Marvelli velja v zgodovini italijanskega laiškega apostolata za predhodnika II. Vatikanskega koncila, v kolikor poziva laike k odgovornosti za krščansko obnovo družbe. Božji služabnik Giorgio La Pira je o njem zapisal: »Cerkev iz Rimini-ja bo lahko govorila prihodnjim rodovom: tu imate zgled za resnično krščansko življenje.«

Prevod iz L'Osservatore Romano - S.S.

Leto brez sonca

MARKO KREMŽAR (22)

ZAPORI (IX.)

Dnevi mojega zapora so se bližali koncu. Naj se ozrem pred odhodom še na dogodke, ki so mi segli globoko v dušo, čeprav o njih ni zapisanih sledov v zvezku, ki sem ga pisal v »Zavodu za prevzgojo«.

Tako doživetje je bila na primer samotna noč v bunkerju sredi zime.

Bilo je mrzlo popoldne, ko so nas peljali na kratek sprehod po dvorišču.

Istočasno so peljali prav tja tudi jetnike iz neke druge sobe. Na stopnicah, kjer sta se obe vrsti za kratek čas pomešali, se je priirinil do mene nepoznan sotrpín: »Si ti Kremžar iz Most?«

Prikimal sem.

»Si poznal Leskovca?«

»Katerega?«, sem vprašal.

»Dušana. Bogoslovca«

Pritrdil sem.

»Na Primorskem so ga umorili. Povej, če vidiš koga njegovih. Predno je umrl, je zaklical 'Živel Kristus Kralj!' Umrl je kot mučenec. Si razumel?«

Rekel sem, naj bo brez skrbi in se mu zahvalil.

Ko se je stražarjem zdelo, da smo se nadihali dovolj svežega zraka, so nas vse hkrati, premražene, napotili proti vhodu in nazaj v jetniško poslopje. Med vrati pa me je stražar zagrabil in potegnil na stran. Hip nato je potegnil iz vrste tudi onega, meni nepoznanega sotrpína.

»Kaj sta govorila?«

»Nič.«

»Boš že videl nič. Ves čas smo vaju opazovali. Kaj sta govorila?«

To je bilo sicer iz trte zvito, ker po onem kratkem sporočilu nisva več govorila, a v danem položaju je bila vsaka razlaga nesmiselna. Nobeden od naju ni priznal. Odvedli so naju naravnost v klet, v bunker. Njega so vrgli v tesno celico, ki je bila, kot sem opazil s hodnika, polna repe, mene pa v enako majhno podzemsko samico na nasprotni strani, le da je bila moja ponekod sveže pobeljena.

Za mano so se s treskom zaprla težka vrata. Zarožljali so ključ in ostal sem sam. Ozrl sem se. Visoko gori je bila zamrežena lina brez šipe. Z dvorišča je v bunker vdiral večerni, zimski mraz. Ob steni je bilo vzdano ležišče iz debelih desk, v kotu majhna železna kibla. Vse ostalo je bil cement. Bil sem brez odeje, sredi podzemске celice. Nihče mi ni povedal, koliko časa bom tu. Da bi se ogrel, sem pričel hoditi sem in tja. Menda sem lahko naredil štiri korake podolgem in poldruga počez. Stemnilo se je in postalo je jasno, da večerje ne bo. Od časa do časa je pri vratih podrsalo. Stražar me je opazoval skozi lino, ki je bila kot v vseh tudi v teh vratih. Vseeno mi je bilo. Verjetno gleda, ker mu je v kleti dolgčas. Bog ve, če tudi stražarja zebe.

Pričel sem ogledovati pobeljene stene. Opazil sem, da je pod beležem polno večjih in manjših vdolbinic. Celica je bila zbita od krogel in neenakomerni belež je zakrival kri. Slišal sem, da so pred meseci v bunkerjih pobijali jetnike - brez procesov. To so vedeli povedati tisti, ki so bili na sodniji zaprti že od prihoda 'svobode'. Govorili so, da so partizani žrtev pahnili v bunker in jo od vrat preresetali z brzostrelkami. Od krogel razbite stene v človeški višini so to potrjevale. A niso strelja-

li le od vrat. Tudi stranski steni sta bili razbiti od krogel, posebno tista levo od vhoda. Od tu so ljudje odhajali v večnost ...

Noč je bila mrzla. Hodil sem od stene do stene. Ko sem se utrudil, sem legel na deske. Skozi lino je prihajalo od zunaj s strupenim mrazom nekaj svetlobe. Ne vem, ali je bil mesec ali luči na dvorišču. Zeblo me je, da nisem mogel spati. Vstajal sem in hodil po celici. Ustavljaj sem se ob steni in otipaval pobeljeni zid. Pod prsti sem čutil sledove krogel. Stal sem na mestu, kjer je stal nekoč pred mano nekdo, ki mu je bila krogla namenjena. Ali je bil pripravljen? Se je bal? Je prosil? Ali ga je krogla ubila takoj ali je izkrvavel na tleh v bolečinah? Koliko jih je bilo? Pretipal sem vse stene. Povsod so bili sledovi. Skušal sem moliti, pa mi ni šlo. Ure so tekale v prazno.

Po 24 urah sem bil ves premražen in trd. Tresel sem se in šklepetal z zobmi, čeprav sem skoraj ves čas v ozki celici prehodil.

Ko so me po prestani kazni naslednji dan vrnili v sobo med sojetnike, so me ti greli in mi drgnili premražene ude, da sem prišel k sebi. Tudi onega drugega fanta so istočasno potegnili iz celice z repo. Pokimala sva si. Nikoli več se nisva srečala.

Pa ni bil bogoslovec Leskovec edini, ki je tiste mesece umiral z mislijo na Kristusa Kralja.

Na dvorišču jetnišnice je umrl enake smrti duhovnik dr. Peter Križaj, prijatelj mojega brata Marjana.

Dobro sem ga poznal, še predno je odšel v semenišče. Bil je miren, blag fant. V zaporu sva se srečala dvakrat, obakrat na hodnikih. Prvič le od daleč, mimogrede. Pomahala sva si. Drugič pa ko so njega peljali po stopnicah v nižje nadstropje, mene pa s paznikom v ambulanto, da so mi namazali rane, ki so se mi delale po bokih od ležanja na tleh. Z nasmehom mi je stisnil v roko nekaj suhih sliv, ki jih je potegnil iz žepa. Gotovo jih je dobil v paketu od domačih.

Z okna naše sobe sem nekoč videl, kako so ga odpeljali v črnem avtomobilu zvezanega na 'zaslišanje' k sv. Urhu, kjer je bil med vojno kaplan in domobranski kurat. Videl sem tudi, kako se je v spremstvu oznovcem po isti poti vračal okrvavljen. Partijska propaganda je ustvarila okrog kaplana Križaja zločinski mit, ki so mu nazadnje nasedli celo nekateri katoličani. Komunistična propaganda je potrebovala duhovnika, ki bi ga ljudstvo zasovražilo. Izbrala je Petra Križaja.

Potem sem ga videl še na poti v smrt. Vedeli smo, da bo Peter obešen na enem od dvorišč kaznilnice. Pazniki so nam povedali uro. V celici smo jo pričakovali molče. Vsak na svojem mestu ob steni smo čakali in mnogi tiho molili. Ko se je približala ura, sem se vzel na okno, od koder se je videlo na dvorišče, in čakal. V kratkem sprevodu so ga peljali na morišče. Pred njim in nekaj korakov za njim so šli stražarji. Duhovnik dr. Peter Križaj je stopal v svoji črni obleki proti vešalom sam. Videti je bil miren in zbran.

Ko mi je izginil izpred oči, sem sedel k ostalim ob steni in v molku spremljal Petra. Potem smo pričeli skupaj na glas moliti. Neverni med nami so spoštljivo molčali.

Zvečer, ko smo dobili menažo, je šla od sobe do sobe vest, da je Peter Križaj na odru, tik predno je bil obešen, zaklical z močnim glasom zbranim sodnikom in skupini oficirjev, ki so gledali usmrčenje: »*Umiram kot žrtev brezbožnega komunizma! Živel Kristus Kralj!*«

Ko je bila eksekucija končana, smo jetniki skozi okno opazovali odhod gledalcev. Odhajali so, nekateri v uniformah, polnih odlikovanj, a molče, hitro in povešenih glav.

V tistih mesecih, ne spomnim se ali prej ali kasneje, sem tudi z okna jetniške sobe videl, kako so peljali na morišče podpolkovnika Peterlina.

Nemci so ga med vojno skupaj z večjo skupino domobranskih častnikov zaprli in odpeljali v dachavsko koncentracijsko taborišče. Ob koncu vojne pa so njega in druge častnike sredi nemškega nacističnega taborišča ugrabili komunisti. Pred nosom zaveznikov so spravili ujetnike v Ljubljano. V sodnijskih zaporih sem ga nekajkrat videl od daleč. Bil je prepoznaven, podobno kot major Križ, po suknjiču dachavskega jetnika.

Nekega jutra smo videli, kako so na dvorišču pred majhnim, pokritim tovornjakom vezali podpolkovniku Peterlinu roke na hrbtu. Peljali so ga na morišče v istem progastem dachavskem suknjiču.

Vse polno obrazov je z oken spremljalo cenjenega vojaka, ki je odhajal v smrt. To je bil mož, ki naj bi vodil domobranske čete v primeru zavezniškega izkrcanja na Balkanu in postal poveljnik slovenske narodne vojske, ki bi se v tistem trenutku pridružila zaveznikom. Po njegovem načrtu je bila naša »četa za zvezo« namenjena varstvu komunikacij v Ljubljani. Po njegovem naročilu smo imeli nočne vaje za trenutek spopada z Nemci. Nemški nacisti so ga zaprli v Dachau. Slovenski komunisti so ga umorili, medtem ko so si zahodnjaki umivali roke.

Bližala se je pomlad. V zvezku, ki ga imam pred seboj, so na zadnji strani štiri datumi: 17., 19., 23., 25. marec 1946. Takrat si nisem upal napisati več, kasneje o tem nisem govoril, tudi otrokom ne. So spomini, ki jih človek hrani v srcu. Kljub letom, ki so pretekla od takrat, se težko lotavam pisanja o tem doživetju.

Sedemnajstega marca zjutraj, ravno mesec dni pred mojim 18. rojstnim dnevom, je, tik predno so nas odvedli iz sobe za mladoletne na sprehod po dvorišču, stopil k meni Janez Stržaj, naš sobni starešina. Zašepetal mi je: »*Če hočeš k spovedi, se postavi v zadnji par ...*«.

»*Kako?*«

»*Peljali nas bodo na sprehod skupaj s sosednjo sobo. Tam je duhovnik. Na zadnjem sprehodu sem bil pri spovedi jaz,*« mi je zaupal.

Pokimal sem in počakal, da sem bil med zadnjimi. Janez je stal ob meni.

»*Midva bova hodila skupaj. Ko bo priložnost, bo nekdo zamenjal moje mesto. Tisti je duhovnik. Potem zamenjaj ti prostor s tovarišem pred teboj. Tudi on čaka na spoved,*« je zašepetal, predno sva stopila na hodnik. Na hodniku, po stopnicah in na sprehodu je bilo prepovedano govoriti.

Našo sobo so gnali naprej, tik za nami so se uvrstili

jetniki iz sosednje celice. To ni bilo v navadi, zato menim, da je pri vsem imel prste vmes tudi kak paznik. Ugibal sem, kdo od možakov za menoj je duhovnik. Na videz ne bi nobenemu prisodil. V širokem krogu smo stopali po dvorišču. Pesek je škrtal pod nogami. Gledal sem pod noge in čakal. Kar Janez zaostane in ob meni stopa neznan arestant krepke postave. Pogledam ga.

»Kdaj si bil zadnjikrat pri sv. spovedi?«

Stražarji so nas pognali v tek po dvorišču. Tekla sva drug ob drugem, spovedal sem se, naložil mi je pokoro in podelil odvezo. Potem mi je stisnil v roko majčken, prepognjen papirček. V njem je bilo Najsvetejše. Naročil mi je, naj se v celici obhajam sam.

Ko je stražar pogledal drugam, sem zamenjal prostor s fantom pred mano. Tisti dan smo štirje iz naše sobe na sprehodu skrivaj prejeli odvezo in shranili sveto hostijo. Nismo bili kaki angelčki in prav dobro smo se zavedali, da nismo vredni ..., a prav zato smo bili še bolj potrebni Njegovega obiska. Hvaležni smo bili Jezusu, da nam je prišel na pomoč.

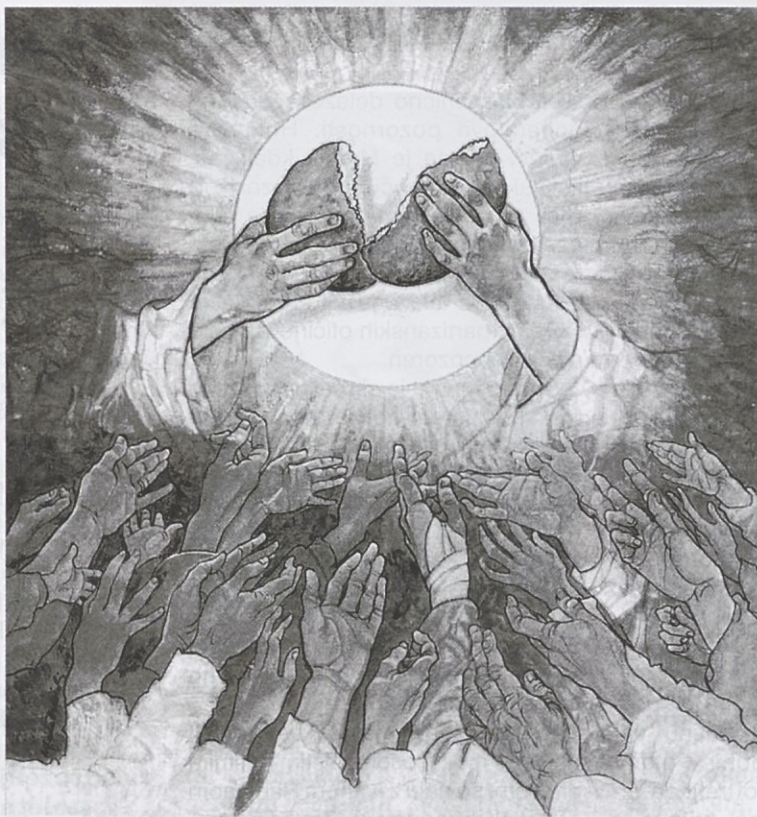
Po sprehodu smo v sobi dolgo molče sedeli vsak na svojem kupu cunj ob steni, zamišljeni, a ne sami.

Devetnajstega marca, na god sv. Jožefa, smo spet šli na sprehod s sosednjo sobo in tokrat je - če se ne motim - Stržajev Janez dobil svete hostije za vse, ki smo opravili spoved. Ta dan se je število obhajancev malo povečalo, vendar smo silno pazili, ker smo bili politični - kar je pomenilo takrat toliko kot izpovedano verni - v naši sobi že manjšina.

Na sprehodu 23. marca je spet nekdo dobil od duhovnika v bele papirčke zavite majčkene koščke svete hostije za vso našo skupino. Kot vedno pred takim sprehodom nismo jedli. Skušali smo neopaženo držati evharistični post.

Naslednji dan, štiriindvajsetega marca, so nas peljali na sprehod popoldne. Janez mi je naročil, naj grem tokrat namesto njega jaz v zadnji par, da stražarji ne bi kaj sumili. Ko sva na dvorišču za hip tekla drug ob drugem, mi je duhovnik stisnil v roko večji papirček.

»Notri so svete hostije za vse - za jutri. Če bo preiskava,

jih zaužijte takoj!«

Hitro sem potisnil roko s papirčkom v žep. Kot vse, kar sem imel na sebi, je bil tudi žep umazan, prepoten in ušiv, a se je za nekaj časa spremenil v tabernakelj. Predno sem se zavedel, je duhovnik že zamenjal mesto v vrsti. Tekel sem spet ob tovarišu iz sobe, ki je vedel, za kaj gre, a se je delal, da ne vidi nič. V celici sem skrivaj odprl zavitek. V njem so bili majčkene beli papirčki, vsak je imel v pregibu po en drobec svete hostije. Razdelil sem jih med prijatelje tako, da ostali sojetniki niso opazili.

»Za jutri ...«

Razumeli so. Bilo je prvič, da smo Najsvetejše hranili pri sebi vso noč.

Svoj papirček s sveto hostijo sem spravil v notranji žep pri suknjiču, ki mi je ponoči služil za vzglavje. Tisti večer nas pet ni brilo norcev s tovariši, zgodaj smo legli spat.

Ne vem, kako so spali moji prijatelji. Jaz dolgo nisem zatisnil očesa. Kot vedno sem ležal na tleh, zavrt v odejo, glavo pa sem zaupno naslonil na prepognjeni suknjič.

Drugo jutro, ko so nas zbudili kblarji, ki so s svojim ropotom pričenjali jetniški dan, smo se vsak na svojem ležišču neopazno obhajali. Bil je praznik Marijinega oznanjenja. Zame je bilo to zadnje sveto obhajilo v ljubljanskih zaporih. Bilo je kot lep zaključek težkih, ne prostovoljnih, a morda potrebnih duhovnih vaj.

Med seboj smo se spraševali, kako je bilo vse to mogoče. Starešina Janez je vedel povedati, da dobiva nepoznani duhovnik svete hostije s pomočjo nekega paznika, ki je pod rdečo zvezdo skrival dobro srce.

Nekaj dni po tem je bila spet temeljita sobna preiskava, v kateri so mi ponovno pobrali vse papirčke s podatki in pesmicami. Teh je bilo zdaj več, ker smo obsojenci živeli že kak teden v razkošni sobi, ki je imela mizo in stol, kar je naravnost vabilo k pisanju.

Naslednje jutro so prišli v sobo pazniki in pregledali, če je vse dobro pometeno in naše stvari v redu zložene ob steni, kot se spodobi. Ker taki pregledi niso bili pogosti, smo se spraševali, kaj to pomeni. Včeraj preiskava,

danes nadzor, nekaj bo. In res.

Dobili smo visok obisk. Z običajnim rožljanjem ključev so se sunkovito odprla vrata in v sobo so stopili 'tovariši', ki so se svetili od našitkov in zvezd. Pazniki, celo nadzornik, ki smo ga malokdaj videli, so spoštljivo stali pri vratih, ko so trije oficirji, dva v primerni razdalji za prvim, stopili med nas. Nekdo je zašepetal: »Maček je«.

Janez Stržaj kot starešina je zaklical: »Pozor!« Poskočili smo in se lepo zvrstili ob steni, vsak na svojem mestu. General Maček, šef OZNE in veliki likvidator, je stal sredi sobe in se oziral po nas. Bil je bolj majhne postave, a elegantna uniforma je naredila svoje in mrzli pogled, s katerim nas je meril, tudi. Stali smo kot pribiti.

Počasi se je Maček obrnil in stopil pred našega starešino, ki je bil prvi v vrsti. Vprašal ga je po imenu, če je že sojen, koliko je dobil. Potem je stopil do drugega, do tretjega ... Vsakemu je pogledal v oči, tu in tam ponovil ista vprašanja, dva ali tri je vprašal, zakaj so zaprti, in stopal ob zapornikih, ki smo stali strumno postrojeni, okrog sobe. Nikogar ni izpustil s pogledom, a večino je obšel molče. Ker sem stal blizu umivalnika, skoraj na koncu vrste, in sem bil med najmlajšimi, me ni preveč skrbelo. Bil sem sojen in čakal sem, da me vsak čas odpeljejo iz zaporov, sicer pa, kdo me pozna. Ko pride general s svojima spremljevalcema do mene, se ustavi, me pogleda v oči in ne gre naprej. Nič me ne vpraša, ampak reče: »Ti si Kremžar.« Menda sem od presenečenja le pokimal.

»Na koliko si obsojen?«

Povedal sem, da na zavod za politično prevzgojo za nedoločen čas. Spet molk, Maček me je premeril s pogledom in mirno rekel: »Nikar ne misli, da jo boš odnesel tako poceni.« Skoraj tako kot nekaj tednov prej moj zagovornik. To je bila v naši sobi najdaljša izjava mogočnega obiskovalca.

Ko so se za njim in spremstvom zaprla vrata, so me sojetniki pomilovalno gledali. »Je hudič, če te vzame Maček na piko.« Da ne bi bilo dvoma, smo skrbno analizirali vse, kaj je komu rekel, kako je pogledal tega in onega. Po soglasni ugotovitvi

sem bil resnično deležen posebne generalove pozornosti. Hoteli so vedeti, če me je Maček kdaj zaslíševal oziroma če me pozna od prej. Povedal sem fantom, da sem ga danes prvič videl. To ni bilo čisto res, ker je Maček obiskal taborišče v Kranju, a takrat je bil sredi večje skupine partizanskih oficirjev in nanj nisem bil pozoren.

Pošteno me je skrbelo. Danes je težko razumeti, koliko tesnobe ti v arestu lahko povzroči taka pripomba, posebno če pride iz ust nekoga, ki ima, kot je imel v takratni Sloveniji Maček, oblast nad življenjem in smrtjo vsega prebivalstva. Grožnja me je skrbelo še dolgo po tem, ko sem že zapustil zapore na Miklošičevi cesti. S tem je Maček verjetno dosegel svoj namen; a zakaj je strašil ravno mene? Tega ne vem.

Tridesetega marca, osemnajst dni pred mojim osemnajstim rojstnim dnevom, so naju z Ivanom Habjanom odpeljali iz zaporov v »Zavod za prevzgojo«, da odsluživa kazni, na katero sva bila obsojena.

Iz sobe je bilo treba na paznikov klic hitro, tako da ni bilo časa za poslavljanje. Pred nama in za nama so po hodnikih rožljali ključi in treskala vrata, da je bilo veselje. Prvič sem poslušal ta ropot z upanjem. V pritličju pred pisarno je bilo treba spet čakati. Peljali so naju do okna, za katerim je bilo skladišče, kjer so imeli spravljene najine 'reči'. Pozabil sem že, da so mi ob prihodu vzeli nahrbtnik. Podpisati sem moral, da sem dobil od uprave vse v redu nazaj in hitro spravil v nahrbtnik žlico, menažko, odejo in staro domobransko bluzo, vse kar sem do tam prinesel v rokah.

Zaporniški modro uniformirani paznik je predal odgovornost za naju mlademu stražarju v vojaški obleki z brzostrelko pod roko in se prijazno poslovil. Stali smo pred velikimi glavnimi vrati sodnijskih zaporov. Vrtar jih je brez obotavljanja odprl, stopili smo na cesto in stražar jo je ubral kar počez na nasprotni pločnik. Tako se nam je mudilo, da se menda še ozrl nisem na dotedanje domovanje, kjer je ostajalo za mano nekako tri tisoč sotrpinov.

Dalje prihodnjič

Koroška se je spomnila dveh stoletnic

BERNARDA FINK

»Koroško-argentinska« pevka Bernarda Fink je bila slavnostna govornica na tradicionalni pomladni pevski reviji »Koroška poje«, ki je bila letos 12. marca v Domu glasbe v Celovcu. S to prireditvijo so se Korošci spomnili stoletnice duhovniškega združenja Sodalitas pa tudi stoletnice smrti pesnika in duhovnika Simona Gregorčiča.

Danes NE stojim pred vami z nalogo, da Vam s svojim glasom ustvarim zvoke ali da izvedem z notami napisano glasbo, ampak da vam z besedami podam nekaj misli iz mojega lastnega vrčiča.

Danes skupno praznujemo dva praznika, različna, pa kljub temu tako povezana.

Veliki dirigent Nikolaus Harnoncourt, ki je zaradi svoje pokončnosti zgled za mnoge, tako v glasbenem kakor tudi v versko-moralnem smislu, je v enem svojih govorov povedal, da sta umetnost in religija trdno povezani: brez religije bi po Harnoncourtu ne bilo umetnosti.

V prvi Samuelovi knjigi že beremo o moči glasbe, ko Savla začne mučiti zli duh. Svetujejo mu, naj dá k sebi poklicati Davida. Ko ga je Savel spoznal, je poslal Jeseju sporočilo: »Naj ostane David pri meni, kajti našel je milost v mojih očeh.« Kadar je bil torej tisti zli duh v Savlu, je David vzel citre in igral

s svojo roko. Tedaj je Savlu odleglo in mu je bilo bolje in zli duh se je odmaknil od njega.

Že v antiki je bila torej glasba znano zdravilo proti temnim mislim in depresijam.

Glasba je eden najdragocenejših darov Stvarnika. Vsak poskus logične razlage, kaj je fenomen glasbe, spodleti, vsak izmed nas pa pozna njene učinke. Kako je sploh mogoče, da glasba, ki jo slovar definira kot od človeka urejeno zapovrstje minljivih zvokov, človeka tako prevzame? Po telesnem čutu sluha, ki nam omogoča sprejemati te zvoke, se nam sprožijo neskončne možnosti interpretacije slišane in identifikacije s slišanim.

Glasba je bila že pri primitivnih ljudstvih stik z kozmosom, v pozni antiki in v evropskem srednjem veku je poskušala odsevati svetovni red, v stari Kitajski in Indiji pa nanj tudi vplivati. Z glasbo so hvalili Boga in vzgajali vernike z liturgično, kultno glasbo. Glasba lahko zbujajoč, nudi užitek, zabavo ali spodbuja k plesu, glasba lahko posnema naravo, opisuje dogodke, odseva človeške strasti, nakazuje občutke in še mnogo več.

Že telesno se človeku ob poslušanju glasbe spreminjajo fizične funkcije: menja se srčni utrip, temperatura, dihanje. Glasba nam lahko dovoljuje, da se potopimo v temne globine naše eksistence, prav tako kot v nepredstavljive slutnje svetega, božjega. Glasba je od vseh umetnostnih panog tisti jezik, ki se človeka dotakne neposredno - najgloblje. Umetnost pa nastane iz navdiha. Ta beseda nam približa občutek Božjega diha pri stvarjenju.

Glasbeniki-umetniki imamo od Boga dano nalogo, da delamo odgovorno s to mogočno govorico. Imamo tudi dolžnost, da naredimo vse, kar je v naših močeh, da to govorico posredujemo naprej, da se ne izgubi v tem svetu, ki je vse bolj in bolj voden od tehnike in hladne znanosti. Naša osebna naloga pa je tudi, da dane talente množimo s širjenjem obzorij, z vajo instrumenta glasu, z učenjem, z branjem, da se odpiramo, gojimo

svoje zmožnosti, da premagujemo lastne dvome, ozkost, negotovosti, pasivnost in včasih tudi lenobo ter razmišljamo o bodrilnih evangeljskih besedah svetega očeta Janeza Pavla II: »*Ne bojte se.*«

Ta trud ni nič drugega kot brušenje, čiščenje kristala, skozi katerega naj seva v najpopolnejši obliki sij božje lepote.

Umetnost in religija sta nedvomno močno povezani: tudi veri oddaljeni ali ateistični umetnik ni protidokaz temu: umetnost si vzame, kar ji je potrebno, navdih, intuicijo, ideje, ki naredijo iz umetnika nekaj veliko večjega, kot pa je sama njegova majhnost. Ta glasba in tudi te pesmi, ki so in še bodo danes zazvene v tem prostoru, so, kot pravi Harnoncourt, popkovina, ki nas povezuje z božjim, vendar samo, dokler se tej glasbi z vso dušo posvečamo.

Za ta navdih, prav posebej navzoč v koroški duši, se Bogu iskreno in radi zahvaljujemo.

Bogu pa naj gre danes velika slava in zahvala za vse te, ki so bili odločilni posredovalci in gojitelji ne samo glasbe, temveč splošne kulture in izobraževanja ter ohranjanja vere in duhovnosti na Koroškem.

Naši dragi duhovniki, vi ste od Boga izbrani, da nas dvigate iz materialne vsakdanjosti v nadnaravni svet božje lepote in ljubezni. Po vas bolje spoznavamo Velikega duhovnika. Združujete

nas pri molitvi, pri mašni daritvi, pri obredih, da se uresničuje Jezusova trdna obljuba: Kar boste prosili v mojem imenu, vam bo dano, kajti, kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi.

Kot duhovna bitja smo na svetu, iz mesa in kosti, čutimo bolečino, čutimo veselje, razpeti smo med smehom in solzami. Jezus pa nas je učil sočustvovanja, razumevanja drugih, dajanja samega sebe, ljubezni.

V Sloveniji in na Koroškem je bilo učenje vere in prakticiranje vere še posebej združeno z glasbenim udejstvovanjem. Kje v Evropi še imajo tako neizčrpno bogastvo adventnih, božičnih, postnih, velikonočnih, Marijinih in drugih pesmi?

Brez vsakršnega dvoma se moramo za to zahvaliti številnim duhovnikom, ki so bili izobraženi skladatelji, zborovodje, organisti. Tudi slovensko himno je komponiral duhovnik. Kakšna kulturna sila, navdihnjena po moči vere! Eden teh izbranih je bil gotovo Simon Gregorčič, katerega 100-letnico smrti praznujemo letos, ki je v svojih verzih dobesedno pel. V njegovih besednih melodijah poje človeška duša, ki se odpira lepoti Božjega stvarstva, Božji naravi, lepoti medčloveških stikov ter hrepenenju po popolnosti in krščanskih krepostih.

Pred sto leti, predvsem po letu 1900, je na Južnem Koroškem prišlo do prave eksplozije ustvarjalnosti in prosvetne dejavnosti, ko so v tem predelu Koroške začeli ustanavljati nešteta izobraževalna društva, delavsko-socialna društva, pevske in tamburaške zbornice, telovadne skupine, na gospodarskem področju pa denarne zavode, predvsem številne posojilnice, poleg tega še dve narodni šoli in podobne ustanove, in kar nekatera teh društev praznujejo v teh letih stoletnico svojega obstoja. In če točno pogledamo ustanovne listine teh društev, je skoraj povsod med pobudniki, ustanovitelji ali soustanovitelji duhovnik, kaplan ali župnik.

Ti duhovniki so se pa v tistih izredno plodnih časih tudi sami

povezali v svojem solidarnem društvu. Kakšno veselje in uteha torej za nas laike, da lahko praznujemo letos in predvsem danes, celih sto let, odkar obstaja SODALITAS. Pred sto leti je namreč škof Josef Kahn tudi v krški škofiji ustanovil združenje duhovnikov po vzorcu že obstoječe take Sodalitete v ljubljanski škofiji. Prvi predsednik naše krške Sodalitete in njena duša je bil rodoljub in svetniški duhovnik dr. Lambert Ehrlich in to vse do leta 1919. Isti dr. Ehrlich je eno leto po ustanovitvi Sodalitete, leta 1907, napisal tudi prvo na deželno vlado – v slovenščini – za ustanovitev Krščansko-socialne zveze za Koroško, ki je bila odobrena leto pozneje in je bila duhovna predhodnica današnje Krščanske kulturne zveze, ki vsebinsko še danes deluje v duhu ustanoviteljev.

Eden od prvih in najbolj imenitnih podpornikov Sodalitete je bil brat Prežihovega Voranca, dr. Alojzij Kuhar, ki je bil duhovnik krške škofije, sodelavec Slovenca v Ljubljani, član jugoslovanske vlade v Londonu in univerzitetni profesor v Oxfordu, nato pa še v Washingtonu. Takih podpornikov in članov je bilo veliko.

Namen združenja SODALITAS v čast Srcu Jezusovemu je od vsega začetka bil, da bi se duhovniki posvečevali in se pri pastoralnem delu med seboj podpirali. V koroški zgodovini, in to še danes, so duhovniki branitelji vrednot, človekovih pravic in še posebej pravic slovenske narodne skupnosti, da ne bi klonila pred asimilacijskim pritiskom. V zgodovini so zato pogosto doživljali hude udarce in krivice.

Tako tudi in še posebej v letu 1941, ko se je zgodilo strahotno in krivično »pregnanstvo skoraj vseh duhovnikov iz njihovih župnij«. Nekateri izmed njih so umrli v koncentracijskih taboriščih tretjega rajha ali pa na posledicah jetništva. Spet drugi so celo življenje trpeli zaradi doživetih travm in nasilnega ravnanja.

Danes pa Sodaliteto najbolj

otipljivo doživljamo preko katoliškega Doma prosvete v Tinjah. Dom, v katerem vedno znova občutimo, da smo upoštevani, opazeni in spodbujeni za nadaljnje izobraževanje in izpopolnjevanje. V Tinjah čutimo 'communio', krščanski duh komunitete, skupnosti. S svojim dvojezičnim programom pa je tinjski dom tudi hiša dialoga na Koroškem, in ta dialog izžareva s svojo odprtostjo tudi prek naših deželnih in državnih meja.

Tudi Mohorjeva družba, ta najstarejša slovenska kulturna ustanova, ki se je porodila iz srčne želje tedanjega kanonika Slomška v Št. Andražu ter dr. Einspielerja in dr. Janežiča, da bi dajala slovenskemu narodu dobre knjige v krščanskem duhu, se je razvijala, rasla in krepila vseh 150 let s pomočjo duhovnikov, ki so bili tudi njeni najbolj vneti poverjeniki.

»Bratska povezanost je v spreminjajočih se časih in izzivih zelo potrebna, ker tudi verniki raje in lažje sprejemajo pričevanje svojih pastirjev, če delajo v medsebojni slogi in medsebojni povezanosti!«, je napisal gospod Jože Kopeinig, sedanjí predsednik Sodalitete in rektor Katoliškega doma v Tinjah, prijatelj, navduševalec, svetovljan in zavzet Slovenec, ki tako bogati Koroško s svojim veseljem, s svojo občutljivostjo, izobraženostjo, požrtvovalnostjo in optimizmom. On je duša današnje Sodalitete in doma v Tinjah.

Tudi moje osebne izkušnje z duhovniki so zelo bogate in pozitivne.

Izhajam iz begunske družine, ki se je leta 1945 umaknila pred nasiljem jugoslovanskega komunizma najprej v Avstrijo in Italijo, potem pa v Argentino. Zgubili smo sicer za nekaj časa domovino, vendar smo duhovne vrednote vedno nosili v svojih srcih.

Tako je bilo skoraj povsem naravno, da je emigracija dala svetu ogromno duhovnikov, med njimi tudi take velikane kot so Peter Opeka, ki je aktiven za najrevnejše na Madagaskarju in zelo

tesno sodeluje z našo slovensko misijonsko pisarno v Celovcu. Slovenska emigracija, ki ni nikoli pozabila na duhovne vrednote in vrednote krščanstva, pa je vesoljni Cerkvi dala tudi dva kardinala, kanadskega kardinala Ambrožiča in kardinala Rodeta.

Osebnó so duhovniki pomagali tudi meni, tako slovenski, kakor tudi en hrvaški, pater Pavlović v Buenos Airesu, h kateremu sem redno zahajala na razgovore in ki mi je vedno govoril o važnosti zdravega duha in zdravega telesa, saj kristjani na telo včasih preradi pozabljamo. Tudi pozneje, v Ženevi, moji prvi postaji v Evropi, mi je izredno pomagal duhovnik, abbé Nicod. En član Sodalitete pa je meni in drugim v Argentini prvič pričaral lepote Koroške, častitljivi gospod Vinko Zaletel. Sploh si našega osebnega in predvsem slovenskega življenja brez duhovnikov ne moremo predstavljati.

V današnjem svetu vedno bolj in bolj občutimo, kako ne moremo živeti samo od kruha, ampak kako nam je potrebna višja moč, ki daje smisel našemu vsakdanjemu življenju, polnemu stresa, površnosti, hitenja, pritiskov in težav.

Smisel pa daje sporočilo, ki je v božji besedi. To božjo besedo nam posredujete vi duhovniki, z zgledom, naukom, s svojim neprecenljivim delom in trudom za druge, za skupnost, za nas, ter z delitvijo Evharistije iz vaših posvečenih rok.

Globoka zahvala vam duhovnikom in prosimo Boga, naj vas s svojo, iz ljubezni prelito krvjo posvečuje in navdaja s svojo močjo pri vašem težkem delu. Nam vsem pa naj pomaga, da sprejemamo njegove čudovite namene, ki jih ima z nami, namreč da smo kot njegovi otroci kraljevo ljudstvo, nosilci njegove luči in posredovalci njegove neizmerne ljubezni.

Spoštovani! Danes je praznik veselja! Naj Koroška nikoli ne neha peti, Sodaliteta pa nikoli delovati. Zato ji kličemo še na mnoga leta in desetletja.

O nastanku zahvalne kapelice SVETE DRUŽINE na Hribu poguma

STANE SNOJ

Ko se je DOMOBRANEC LOJZE OPEKA junija 1945 na pobočju hrastniškega hriba bližal breznu, ki naj bi bil njegov grob in drugih, tisočev domobrancev iz teharskega taborišča, je molil in se priporočal Sveti Družini za srečno zadnjo uro. Ko je minuto kasneje tik pred breznom partizanom ušel, čeprav z žico zvezan in zastražen, in ko deset dni ni užil drugega kot nekaj tople vode, se je zaobljubil, da bo postavil Bogu v zahvalo nekje križ, brž ko bo možno in bodo razmere to dopuščale. Pa tudi gospa Marija je imela na dolgu svojo zaobljubo. Ta je bila prvotno drugačna, ker pa je bila zanjo že neizvedljiva, jo je spremenila in se pridružila moževi. Tudi ona je bila deležna izredne božje pomoči, da se je srečno vrnila domov, potem ko so jo partizani neke noči leta 1944 odpeljali v gozd skupaj z njeno sestro.

Ko sta se Opekova leta 1992 prvič po 47 letih vrnila v Slovenijo na obisk, obiskala Teharje in se peljala proti Hrastniku, je gospod Lojze pogrešil ob poti križ, katerega je še pozdravil leta 1945 s kamiona, s katerim so ga peljali v smrt. Pač pa je spet zagledal kapelico, blizu katere so zlagali domobrance s kamionov. Bila pa je zapuščena, v slabem stanju. Tako sta se jima ponujali dve možnosti za izvedbo njunih zaobljub: ali postaviti nov križ namesto prejšnjega ali pa obnoviti zapuščeno kapelico. Prvo alternativo s križem sta kmalu opustila. Iskati in ugotavljati kraj, kjer je ata takrat videl križ, je bilo zelo težko. Lažje izvedljiva se jima je zdela obnova kapelice. Začela sta poizvedovati za njenim lastnikom in se obrnila za informacije na krajevnega župnika, ki pa ni soglašal

z njuno zamisljo. Svetoval jima je, naj se ne vtikata v to kapelico, češ da je last bližnje kmetije, da ... itd. Nastalo je vprašanje: Kaj pa zdaj? Zadeva ni bila tako preprosta kot sta si prej predstavljala. Vrnila sta se v Argentino. Kljub dobri volji v Sloveniji nista mogla izpolniti svojih zaobljub, čeprav sta vedno mislila nanji. Ko sta v domovini obiskovala znance, so jima vsi dajali za spomin samo križe; na mestu, kjer se je rešil, so postavili križ z napisom; vnuk, ki je z Rastjo obiskal Slovenijo, mu je iz Teharij prinesel za spomin križ, itd. Vsi, kot bi bili zmenjeni. V tem sta videla znamenje, da bo treba obljubo na neki način izpolniti.

Leta so pa tekla...

Nekega dne se spomni mama in reče atu: »Pišimo Petru, mogoče bi pa on postavil kapelico na Madagaskarju in izpolnil najino zaobljubo!« In res je ata telefoniral Petru, ki je takoj sprejel zamisel in bil pripravljen, da jo uresniči. Peter je sklical može vaškega odbora in jim povedal vso atovo in mamino zgodbo. Tudi oni so sprejeli predlog, da zgradijo kapelico, z velikim navdušenjem in zanjo določili prostor na najlepšem hribu. Ata in mama sta Petru poslala potrebni denar za zidavo. On je poiskal arhitekta, da je naredil načrt, nato se pa lotil zidave in jo v kratkem času dokončal. Potrebno kamenje za zidavo so vaščani sami znosili na hrib. Slikar domačin je kapelico poslikal. V njej je upodobil Sveto Družino. Na sredi je Jezus, ki tolče kamenje (blizu je kamnolom, v katerem si nekdanji smetiščarji, moški in ženske, te celo z dojenčki na hrbtih, služijo vsakdanji kruh), na desni je Marija, ki plete prtove, na levi sv. Jožef - zidar. Kapelico je prišel posvetiti škof, ki je bil prvič na

tem kraju in videl, kaj so zgradili smetiščarji s Petrovo pomočjo. Ni se mogel dovolj načuditi nad vsem, kar je tu videl. Na posvetitev kapelice je prišlo 10.000 ljudi, ki so vztrajali na slovesnosti ves dan, od osmih zjutraj do osmih zvečer. Od takrat naprej kapelica nikoli ni sama. Zmeraj vidiš koga, ki tam moli.

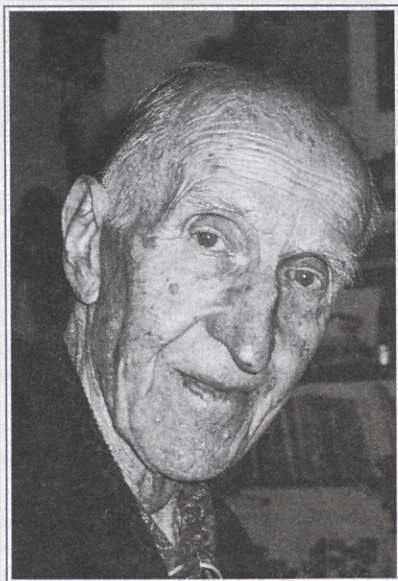
Vsak prvi petek ob 6. zjutraj ima Peter pri njej sveto mašo, katere se udeleži mnogo ljudi.

Iz pisma misijonarja Petra Opeka vdoveki mami

... Za atovo smrt je zvedel v petek, 7. aprila, ko je okrog pol šestih zjutraj vključil svoj računalnik. Preden je odšel maševat na Hrib poguma, kot vsak prvi petek, je hotel vedeti, če je kaj novega z atom ... Med mnogimi e-maili je našel tudi pismo svoje sestre Lucije, v katerem mu je sporočila to žalostno vest. Prvi hip mu je zastal dih, a ga tudi napolnil milostni val spokojnosti, miru in evangelijske tolažbe. Z neverjetnim zagonom se je napotil h kapelici maševat ...

Ko je došel do vrha hriba, so ljudje takoj opazili, da je nekaj doživel. Ob začetku maše jim je sam povedal: »Včeraj je Bog poklical mojega očeta.« Čeprav jim je rekel, naj med

Lojze Opeka malo pred smrtjo

mašo kljub temu pojejo, ni bilo pravega razpoloženja za petje. Tudi Petra je večkrat stisnilo v grlu, da je utihnil in mogel šele potem nadaljevati z normalnim glasom. Mašo za ata na Madagaskarju so imeli po buenosaireski uri o polnoči, takrat ko so domači začeli z molitvijo rožnega venca ob njegovi

krsti. Po maši so ljudje prihajali k Petru in mu izrekli sožalje. In potem njegovi sodelavci skozi vse dopoldne prav tako. Po malgaški navadi vsakdo izroči s sožaljem tudi kuverto z denarjem, rekoč: »Da si boste obrisali solze!« V resnici pa rajnikovim domačim denar pride prav za kritje pogrebnih stroškov.

V vaško kapelo so hodili molit za Petrovega očeta učenci vseh razredov vse dopoldne, tekom dneva pa se je zvrstilo tako več tisoč učencev. Ob treh popoldne je začel Peter s pobožnostjo križevega pota. Medtem so se nabirali v kapeli ljudje od vsepovsod, ob koncu pobožnosti pa je bila tam že cela množica. Ljudi, ki so zvedeli za atovo smrt po »Radiu Don Bosko«, se je za sv. mašo nabralo več kot 6.000! S pomožnim škofom iz Antananariva je poleg Petra somaševalo šest duhovnikov. Pred začetkom maše je Petrov sodelavec lazarist Rok Gajšek predstavil udeležencem atovo življenjsko pot. Množica ga je poslušala zbrano in v največji tihoti. Prisotna je bila tudi

časnica, ki je na koncu prosila misijonarja Gajška za besedilo. Tudi škof se je prisrčno spomnil Petrovega očeta in omenjal »lepo kapelo Svete Družine, ki je na razpolago malgaškim kristjanom po njegovi zaslugi«.

Po sv. maši so se spet mnogi približali Petru, da so mu po malgaški tradiciji izrekli sožalje in mu izročili kuverto z denarjem. Ves tako nabrani denar je šel za najrevnejše in stare, ki so brez vsega.

Peter je prišel domov pozno zvečer. Pa se je po večerji pojavila še delegacija iz prve vasi Akamasoa, ki je oddaljena 70 km od glavnega mesta. Tudi oni so zvedeli za atovo smrt po radiu in so mu hoteli prav tako izraziti sožalje.

Peter je mami pisal pismo 8. aprila. Tudi tega dne je ob šestih zjutraj somaševal z Rokom Gajškom za pokoj atove duše v kapeli 'barrija', kjer živita. Tudi pri tej maši so ljudje napolnili kapelo, da so mnogi morali ostati zunaj, toliko jih je bilo.

Predno je šla ta številka DŽ v tisk, smo zvedeli, da je v petek, 9. junija, dva meseca za možem umrla tudi gospa Marija Opeka, roj. Marolt.

ODŠEL JE Lojze Opeka

Lojze Opeka se je rodil 17. junija 1913 na kmečkem domu očetu Janezu in mami Jožefi, roj. Turšič, v vasi Topol, občina Begunje na Notranjskem. Imel je še tri brate in eno sestro. Že v domovini se je izučil za zidarskega mojstra, da je bil eden tistih, ki je v prvi Jugoslaviji gradil »Rupnikovo linijo«.

Med tujo okupacijo sta izgubila tudi Opekova starša enega od sinov zaradi okupatorjevih represalij na partizansko izzivanje ali 'osvobodilni boj', kot so ga oni imenovali. V bližini vasi so partizani dali tri strele na Italijane, potem pa zbežali v gozd. To njihovo 'junaštvo' je plačal 33-letni sin Ivan, ko je v bližini gozda nič hudega sluteč sekal drva. Na tem mestu so ga našli italijanski vojaki in ga pri priči ustrelili kot partizana. Kot toliko drugih kmečkih sinov po Dolenjskem in Notranjskem, sta Opekova Lojze in Tone postala vaška stražarja in kasneje domobranca. Še pred 'osvoboditvijo' so partizani izgnali z doma Opekovega očeta, mamo in hčer, da so

morali iskati zatočišče v Velikih Laščah. Ob koncu vojne so od tod bežali na Koroško, ne iz domače vasi. Z ostalo domobransko vojsko sta se umaknila na Koroško tudi Lojze in Tone. Tudi vrnjena sta bila istega dne skozi Pliberk na Teharje, v Jugoslavijo. Lojze kot domobranec Cofovega bataljona, Tone pa Rupnikovoga.

Ko je odhajal iz Vetrinja Cofov bataljon, se je že vedelo, da gre v Titovino namesto v Italijo, ker so oficirji obvestili domobrance in jim svetovali, naj se razkropijo. Mnogi so to storili, Opekova Lojze pa ne. On je bil eden tistih, ki so se iz solidarnosti do že vrnjenih odločili za vrnitev, rekoč: »Kamor so šli drugi, gremo še mi.« Lojze je imel še poseben razlog za to: njegov ata, mama in sestra so odšli iz Vetrinja že prejšnji dan kljub njegovemu nasvetu, naj čakajo do zadnjega. Predvsem je mislil na bolnega ata, če bi morda potreboval njegovo pomoč.

V Teharjah se je Lojze spet našel z bratom Tonetom. Tri dni sta bila skupaj, potem so ju pa spet ločili. Lojze je na drugi strani žične pregraje zagledal tudi ata, mamo in sestro Marijo, ki so bili v baraki med civilnimi zaporniki. Enkrat je mami čez žično pregrado lahko celo zašepetal: »Pazite, mama, kdaj bom šel k pipam po vodo: tam se dobiva.« Po vodo so smeli enkrat na dan. Tako je šel

zgodaj zjutraj z vedrom po vodo, ko se je na vratih barake pojavila mama. Hodila je na drugi strani pregraje za njim in mu solznih oči zašepetala: »Lojze, pobili nas bodo!« Ni čakala njegovega odgovora: omočila je palec z vodo in ga pokrižala na čelo, rekoč: »Ne vem, če se bova še kdaj videla!« Za zmeraj sta se razšla.

Ko sta se potem še enkrat videla od daleč, mu je sporočila: »Sinoči so odpeljali Mimo (sestro Marijo)!« Drugi dan mu je sporočil ata: »Sinoči so odpeljali mamo!« Tretji večer pa je prišel na vrsto on, Lojze. Poleg ata je od Opekovi ostal v Teharjah samo še 21-letni Tone.

Partizani so vsako popoldne klicali domobrance po imenih. Ti so morali prestopiti žično pregrado na prostor, ki je bil določen za odhod na morišče še isti večer. Med 300 do 400 imeni je bil klican tudi Lojze. Ko se je sonce nagnilo za smrekove vrhove in so v mraku na stražnih stolpih zažareli reflektorji, so pridrvili kamioni. Domobranci so se začeli pomikati proti izhodu, kjer so stali kamioni. Tam so jih z brzostrelkami oboroženi partizani kar obsuli. Drugi so na tnalu sekali telefonsko žico, jih pretepali z njo in vezali roke na hrbtu, nato pa po dva in dva skupaj v zapestju. Kakor je na kamion kdo padel, tako je obležal. Gorje mu, kdor je ležal na dnu!

Morda je bilo ob enajstih zvečer, ko sta prišla na vrsto Lojze in prijatelj Jože Turšič iz Bezuljaka. Predno so ju zvezali, so jima slekli vojaško bluzo. Ko sta bila tako tesno zvezana skupaj, da sta komaj hodila, so ju zbutali na kamion. Ker sta bila prva na njem, sta se usedla v kot pri kabini. Kaj je to pomenilo, je Lojze lahko ugotovil, ko je tovornjak začel voziti. Še prej pa so se morali domobranci sami naglas prešteti. Na tovornjaku je bilo natrpanih 44 domobrancev in še dva z brzostrelkami oborožena partizana. (Podrobnejši opis o vrnitvi in rešitvi je opisan v junjski številki DŽ 1990)

Lojze si je na tej vožnji s kamionom proti Hrastniku lahko razvezal roki. Ko je prišel s kamiona, so ga partizani opazili in ponovno zvezali. Tam so se domobranci morali posesti po tleh, da so prišli na vrsto za odhod proti morišču. Ko je prišlo povelje, da domobranci vstanejo in gredo na pot, so partizani odkrili, da se je spet razvezal. Obkoljenega so ponovno zvezali v zapestju tako močno, da so mu otrpnili prsti. Lojze do konca življenja ni pozabil tistega psovovanja in groženj partizanskega komandanta: »Kurbe bele! V samih gatah sem tekkel pred vami, zdaj boste pa videli hudiča, kurbe...!« Lojzeta so postavili na čelo kolone zvezanih domobrancev in ukazali dvema partizanoma, da sta pazila nanj. Eden mu je s karbitovko svetil v roke, da se v temi ne bi spet razvezal.

Domobranci so vedeli, da je to njihova zadnja pot. Vsak zase je tiho molil. Lojze je klical na pomoč Sveto Družino, naj mu pomaga, da se reši. Če pa mu je drugače namenjeno, naj mu bo Bog milostljiv v večnosti. »Jezus,

Lojze Opeka v domobranski uniformi

Marija, Jožef, stojte mi ob strani!« Molitev ga je pomirila. Ob levi je stopal titovec z brzostrelko, za hrbtom pa mu drugi svetil z veliko jamsko svetilko v zapestje. Po travi ob kolovozu je bilo čuti le podrsavanje bosih nog. Na desni od kolovoza je bilo poraščeno z grmovjem. Kako čudovito mirno, brez besede, so domobranci prenašali ta edinstveni križev pot! ... Že so se bližali kraju, ki je bil razsvetljen. Čim bliže so bili morišču, tem razločnejše so slišali streljanje... Končno je manjkalo še 50 korakov... Nobenega domobrancia ni bilo več pred njim. »Zdaj sem na vrsti!« je pomislil. Zdrznil se je: zdaj ali pa nikoli! Z vso silo je začel natezati žico v zapestju in izmotal desnico, z levico je bil še vedno zvezan s sotrpinom.

Stražarja sta ga zgrabila, eden ga je objel čez prsi, drugi je vrgel svetilko po tleh in se ga oklenil čez obe roki. Lojze je bil prepričan, da mu bo v naslednjem trenutku krogla končala življenje. Ta zavest mu je podvojila moči. Ni bilo lahko, a končno je izmotal tudi levico, se otresel stražarjev in skočil v temo, kjer ga je krilo grmovje. Prej pa je svojemu sotrpinu še zaklical: »Jože, skoči!« Žal je ta samo povetil glavo in čakal kot okamenel. Lojze se je vrgel na tla in plazeč se bežal, bežal. Noč in z grmovjem poraščen breg sta mu pomagala pri begu. Partizani so zagnali krik in vik, psovali in preklinjali vse vprek. Za njim se je vsula ploha svinca, brneč mu čez glavo. Ko se je priplazil do robu gozda, se je zgubil v senci dreves.

Poglavje zase je bilo tavanje po gozdu ponoči in bos, ko je hodil po trnu in ostrem kamenju, do konca izstradan in žejen. Ponoči ga je zeblo, saj je imel na sebi samo hlače. Ko je moral neko noč prebresti deročo Savo, je mislil, da ga bo od izčrpanosti konec. Popolnoma brez moči je hodil domov na Notransko celih osem dni. Ko je prišel 16. junija v domačo vas in se ponoči zgasil pri sorodnici, ga dolgo ni prepoznala. Ko jo je prepričal, kdo je, sta z možem prebledela.

Po dveh dneh je dobil zvezo s skrivači in šel za njimi v gozd. Na svoj god, 21. junija, se je odpravil s skupino sedmih skrivačev na pot v svobodo in srečno prišel v Gorico. V tem mestu so slučajno zvedeli za slovenske begunce v taborišču Monigo pri Trevisu in se odpravili tja. Brat Tone pa je bil eden od desetih domobrancev, ki so se 21. junija z jurišem rešili iz teharskega taborišča. Ker je bil na begu ranjen, je zaradi izgube krvi zelo oslabel, zato so ga kasneje ujeli in privedli nazaj v Teharje, ga mučili in umorili.

Gospod Lojze Opeka je spoznal svojo ženo Marijo, roj. Marolt, v taborišču Senigallia. Iz hvaležnosti do Svete Družine za rešitev sta se 3. avgusta 1946 poročila v tem znanem italijanskem svetišču Loreto. Poročil ju je g. Anton Orehar v kapeli sv. Bratov Cirila in Metoda. Prva hčerka Bernarda se je rodila v taborišču v Senigalliji. Ko je prišel čas za odhod v Argentino, je gospa Marija

pričakovala že drugega otroka. Z njim pod srcem se je vkrcala na ladjo Santa Cruz, ki je pripeljala Opekove in druge slovenske begunce 21. januarja 1948 v Buenos Aires. Pet mesecev kasneje se je v San Martinu rodil Peter, sedanji misijonar na Madagaskarju.

Kot v domovini, je ata tudi v Argentini delal kot zidarski mojster vse do upokojitve, ko se je bližal svojemu sedmemu 'križu'. Zaradi dela, ki ga je našel zdaj tu zdaj tam, se je morala družina trinajstkrat seliti s kraja v kraj! Leta 1949 je dobil dobro zaposlitev v Mar del Sud-u, zato se je tja preselila potem vsa družina. Kmalu je kupil zemljišče v Miramaru in začel zidati svojo hišo. Naslednje leto so se že vselili vanjo. Tam sta se rodili Helena in Marija. V Miramaru je zgradil še štiri hiše in jih prodal. V tem kraju se kasneje nekaj časa ni dobilo več cementa, zato se je ustavila vsa gradnja. Kot drugi zidarji, je bil tudi ata dolgo časa brez dela. Po nekaj mesecih je dobil ponudbo za zidavo v okolici Buenos Airesa, zato se je preselil sem. Za njim je kmalu prišla tudi družina. Ko so živeli v Caserosu, se je rodil peti otrok, Lojze. Ob prvi priložnosti je ata kupil zemljišče blizu drugih sorodnikov v Ramos Mejiji in začel na njem zidati novi dom. Vanj so se preselili leta 1951, čeprav je stalo samo najnujnejše. V tem kraju so ostali do konca, tu so se rodile še hčerke Luba, Lucija in Cvetka. Leta 1955 je moral g. Lojze v bolnico, da je bil operiran na žilah. Od takrat naprej dolga leta ni imel težav z zdravjem.

V hiši, kjer je doraslo osem Opekovih otrok, sta starša nazadnje ostala sama: Peter je odšel v zavod, v bogoslovje in na Madagaskar, hčerke so se začele poročati in osamosvajati in prav tako sin Lojze. Tudi po upokojitvi je ata še delal in popravljaval doma vse, kar se je pokvarilo. Prve težave je začutil pri 85 letih v pljučih. Za njegovo 90-letnico pa so ga morali na hitro internirati, da so ga spet operirali na pljučih (pnevmotoraks). Takrat je prišel sin Peter z Madagaskarja v Argentino prav zato, da družina skupno proslavi atov devetdeseti rojstni dan. Po tisti operaciji se je ata spet opomogel, čeprav potem ni več hodil iz hiše.

Letošnjega januarja si je zaradi vročine zaželel iti v Miramar, kjer imajo počitniško hišo. Že malo prej pa so zdravniki pri njem odkrili raka, ne da bi on vedel za to, ker se je dobro počutil. Njemu zdravniki niso povedali, pač pa so domači o boleznih obvestili Petra. Tako je izkoristil neko priložnost in 13. januarja prišel za nekaj dni k staršema v Miramar na obisk. Mama, ki je imela že več let težave s srcem, zadnje dve leti pa je trpela še zaradi levkemije, je po dveh tednih počitnic v Miramaru zbolela, da so se morali vsi trije na hitro vrniti domov, mamo pa internirati v bolnico. Ob težkem slovesu, preden so jo odpeljali v bolnico, je ata zelo trpel: »Ne ti, jaz grem prej!« V strahu, da je ne bo več nazaj, pa je mama zajokala: »Ne bom te več videla!«

Od dne, ko so jo odpeljali v bolnico, je ata začel vidno pešati. Ko je mama po dveh tednih zvedela, kako je z njim, je hotela priti iz bolnice domov, čeprav je bila sama bolna. V sredo, 5. aprila, so jo res pripeljali k atu, ob katerem so bile hčere in mlajši sin. Ata je imel komaj priprte oči in že ni govoril, ko pa je začutil mamo ob sebi, je rekel: »Molit!« Molče je skušal z roko blagosloviti sobo in domače ter rekel: »Mama, bodi korajžna!« To so bile njegove zadnje besede. V četrtek, 6. aprila, zjutraj ob 8 in četrto so se iztekle ure njegovega življenja na zemlji. Njegova duša je prestopila prag večnosti, zanj se je začelo življenje z veliko začetnico.

Medtem ko je ata ležal na mrtvaškem odru, so kropivci ves čas, čez dan in ponoči, izmenoma ali molili rožni venec ali peli Marijine pesmi. Naslednji dan, na prvi petek, je bila v salezijanski cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji zanj pogrebna maša. Razen misijonarja Petra so se je udeležili vsi Opekovi, tudi na smrt bolna mama, veliko slovenskih rojakov in tudi tukajšnjih domačinov. Z mons. dr. Jurijem Rodetom so somaševali p. dr. Lojze Kukovica DJ, ramoški dušni pastir Franci Cukjati, Vinko Bokalič CM, Pavle Novak CM in župnik Pedro Estupiñán. Pokopan je na sanjuškem pokopališču, tam čaka vstajenja.

Kot že rečeno, gospod Opeka zadnja leta že ni hodil ven, pač pa znotraj po hiši. Morda zadnja štiri

leta je čutil na prve petke in Marijine praznike močan vonj po vrtnicah in spraševal domače, če tudi oni kaj čutijo. Prej nihče drug ni čutil nič posebnega, pet dni po njegovi smrti pa je začutil tudi sin Lojze močan vonj po vrtnicah. Šel je po prostorih od rože do rože, da bi odkril rožo s tako močnim vonjem, a je ni našel. Tako so dobili domači potrdilo, da se ata ni varal, ko je govoril o tem.

ODŠLA JE Godčeva mama

O gospe Nežki Godec, roj. Širčelj, ki je 30. decembra 2005 doživela svoj stoti rojstni dan, smo pred štirimi leti - za njeno 96-letnico - v Duhovnem življenju že marsikaj povedali. Da je bila tudi v visoki starosti krepkega zdravja, da je po moževi smrti leta 1982 sama živela v hiši, sama hodila kupovat zelenjavo in vse, kar je potrebovala za kuhinjo. Še vedno je rada delala krofe, drobljance, štruklje, 'štrudel', potico in te dobrote nosila hčerka. Rada je tudi pela slovenske narodne pesmi in veliko molila. Do visoke starosti se je dopisovala s sorodniki, sosedi in prijatelji v Sloveniji. Imela je izreden spomin za pesmi, ki jih je znala na pamet še iz otroških let. Na prošnjo hčerk jih je veliko zapisala. Znala je biti tudi duhovita, da je sogovornika spravila v dobro voljo, kadar ga je nagovorila s primernim verzom kakšne stare pesmi. Ko jo je hčerka pogledala nekoč malo drugače kot ponavadi, jo je mama vprašala z verzom »Kaj, deček, gledaš me debelo?«... in nato zrecitala pesem do konca:

Kaj, deček, gledaš me debelo,
star sem in ne posebno lep.
Zgubáno čelo, lice velo
in že na pol sem slep.

Ljudje imajo dom in njive,

vrtove, travnike in les,
ob potu mojem so kropive,
cvetlica tud' katera vmes.

Po svetu sem se vedno ubijal,
pod tujo streho truden spal,
pozimi sem se v plašč zavijal,
ki mi ga je mož usmiljen dal.

Tu vidiš, deček, siromaka,
ki je bridkosti mnogo užil,
tam gori me plačilo čaka,
tam bom se večno veselil.

Če se zna stoletna mama s hčerko tako simpatično pogovarjati, jo mora imeti rada!

Pred nekaj leti je gospa Nežka zalivala rože pred hišo, pa prideta k njej moški in ženska in jo vprašata, če bi imela za zmenat 100 pesov. Brez pomisleka ju je povabila v dnevno sobo in šla iskat denar. Ko se vrne z denarnico, jo tujca zaprosita še za kozarec vode. Mama pusti denarnico na mizi in gre iskat vodo. Lahko uganemo, kako je epizoda končala. Ko se je vrnila s kozarcem vode, tujih gostov že ni bilo pa denarnice tudi ne. Mama ni upoštevala tega, da živimo v Argentini.

V letih 1994-97 je pozimi trikrat zbolela za hudo pljučnico. Vsakokrat so jo morali internirati v bôlnico, zlasti zadnjikrat ni šlo brez intenzivne zdravniške pomoči. Po preboleni zadnji pljučnici sta jo hčerki proti njeni volji vzeli na svoj dom, da sta laže skrbeli zanj. Počasi se je tako okrepila, da je lahko z njima spet redno hodila ob nedeljah k maši v Slomškov dom. Do drugega nadstropja, kjer je služba božja, je v hčerkinem spremstvu sama prišla po stopnicah. Manjkala je samo takrat, kadar je bila prehlajena. Vstajala je ob desetih dopoldne, se sama umila, oblekla in postlala posteljo. Čez dan sta si s hčerko privoščili sprehod po vrtu, včasih pa tudi okrog 'kvadre'. Nikoli ni prezrla godu ali rojstnega dne hčerk ne vnukov ne pravnukov. Za vsakega je imela darilce. Zadnja leta je najbližjim večkrat omenjala svojo stoletnico in bila zmeraj bolj sigurna, da jo bo dočakala. »Saj se dobro počutim!« je povedala po pravici.

Že osemindesetletna je pred dvema letoma zadnjikrat romala v Lujan.

Dva meseca pred visokim jubilejem je začela odšteti dneve.

Za stoletnico se je zbrala ob mami vsa njena širša družina na slovesno večerjo. Kot verna žena pa se je na praznik 1. januarja 2006 udeležila v Slomškovem domu tudi zahvalne službe božje. Na koncu maše je prejela ob ploskanju cerkvenega občestva od Zveze mater in žena slovenski šopek in mnogo čestitk od sofaranov.

Po jubilejni slovesnosti so tekli dnevi in tedni spet normalno, lepo, kot prej. Proti koncu marca pa je imela smolo, da je padla in si zlomila kost v kolku. Spet so jo internirali v bôlnico, vendar je bilo videti, da ni bilo kaj hujšega, da bo lahko kmalu okrevala. Ko jo je obiskala vnukinja, je na postelji še pela »Sem slovenska deklca«...» In res ni čutila nobenih bolečin. Kljub temu je bil padec zanj usoden. Čeprav so imeli domači upanje na njeno ozdravitev do zadnjega, je 30 dni po padcu nepričakovano prišla njena ura. V njenih zadnjih urah življenja so bili ob njej zbrani vsi domači. Nudili so ji pomoč, zdravniško pa tudi duhovno, ko je prestopala prag večnosti. To se je zgodilo 25. aprila v zgodnjih jutranjih urah, na sv. Marka dan.

Pokopali so jo na moronskem pokopališču blizu moža. Skupaj čakata vstajenja. Naj počivata v miru!

Na sredi: stoletnica s hčerkama Silvo in Tončko.
Spodaj vnuki: Boris, Ingrid, Jože, Marta in Irena.

KRATKE NOVICE

MONTREAL – Tovarna Rohtsay blizu Montreala je začela s proizvodnjo

biodizelskega goriva iz kosti, notranjih organov in drugih delov domačih živali, zlasti krav, svinj in piščancev. Biodizel povzroča manj smoga od »konvencionalnega« dizelskega goriva in skoraj nobenega od toplogrednih plinov. V Rohtsayju naj bi proizvedli 35 milijonov litrov biodizla letno, kar je enako, kot če bi s cest umaknili 16.000 tovornjakov ali 22.000 avtomobilov. (Ave Maria)

Duhovno življenje je objavilo

JULIJ

PRED 70 LETI (1936)

Nasprotovanja, ki jih s strani nekaterih rojakov doživlja duhovnik Janez Hladnik, mu dajo priložnost, da še **bolj goreče in zavzeto vabi k sv. maši in drugim verskim obredom v slovenskem jeziku**. Kar dvakrat v julijski številki DŽ odgovarja na napade. V članku *Strma je na goro pot...* verim Slovincem potrdi, da 'se ne bo naveličal in ne pobegnil': »Svetoval mi je nekdo, da naj jo kar za prerokom Jonom mahnem čez lužo, za tistim, veste, ki ga je som požrl. Da je prepričan, da 'bom glas vpjiočega v puščavi'... pa je siromak pozabil, kako je žebelj nastavlil. Tistega šmentanega Joba je riba nesla prav na sredo njegovega dela in je Ninivljanom kaj krepko izprašal vest, in k Janezu Krstniku, ki je 'vpil v puščavi' je nazadnje vse drlo... Ej, duša, zarečenega kruha se poje več, kot zapečenega! Pa je vendarle dejstvo in sicer žalostno dejstvo, da gre nekaterim v cvet njihovo brezbožno delo. Motijo se, če mislijo, da bo to mene oplašilo.«

V *Listnici uredništva* znova odgovarja nasprotnikom, tokrat v zvezi z versko revijo *Duhovno življenje* (DŽ). »V *Slovenskem tedniku* neki 'Jekleni' trdi, da našega lista nobeden ne mara. () Ne trdim, da je naš list najboljši na svetu, lahko pa bi navedel marsikatero pismo, ki ve listu lepo hvalo. Iz lepega števila plačanih naročnin sklepam, da list ni tako nevreden, kot ga sodi nekdo, ki se svoje lastne sodbe sramuje, ker svojega pravega imena ne pove. Nadalje mi očita, 'da brez kontrole pišem, kar se mi ljubi'. Tudi on je brez kontrole napisal, kar se mu je ljubilo. Samo svojega imena ni upal spodaj napisati.

Upam, da bo nasprotovanje tistih, katerim je dobra stvar napoti, imela pri vseh uvidnih Slovincih ta uspeh, da boste moje delo še bolj podprli.«

Članek **Slovenska kulturna kronika v Buenos Airesu** nam prikaže bogato družabno in kulturno delovanje slovenskih društev. Hladnik v članku izrazi pohvalo pa tudi svoje kritične pripombe k delovanju društev. »Kljub temu, da eden drugemu vedno napovedujejo skorajšnji konec najbolj bojeviti, vendarle še vsa društva delujejo in priznati je treba, da celo živahno delujejo. () Prizadevanja za skupno slovensko šolo doslej niso pripeljala do nikakega uspeha. Vsako društvo je navezano samo nase. Slovenske šole pa le nikjer še ni. Zadnji čas so se prizadevali za skupno prireditve velikega obsega v prid fašističnih žrtev. Pa kaže, da tudi to ne bo pripeljala do česa konkretnega. Tako ostaja slovensko kulturno delovanje še vedno razcepljeno. Pa to, da je več društev, gotovo ni škodljivo. Škodljivo je le nepotrebno nasprotovanje. Dobro tekmovanje vodi pa lahko do prav lepih uspehov.« Ta mesec so v Buenos Airesu uprizorili tudi dve gledališki igri: *Slovensko prosvetno društvo* je v svojih prostorih predstavilo burko »*Snubači*« s petjem. Kritika pravi, da je bila udeležba lepa in da so bili gledalci s prireditvijo zelo zadovoljni. Teden kasneje je *Ljudski oder* uprizoril Vombergarjevo »*Vrnitev*« v dvorani *20 de setiembre*. »Zapeli so tudi nekatere narodne pesmi. Udeležba je bila kakih 250 oseb.«

PRED 60 LETI (1946)

RESNICA VAS BO OSVOBODILA

V vsaki številki *Duhovnega življenja* urednik in dušni pastir Janez Hladnik ob-

javlja daljši članek o kakem aktualnem verskem vprašanju in sicer najprej v slovenskem potem pa še v kastiljskem jeziku. Na splošno sta to leto oba jezika v reviji enako zastopana, le novice iz slovenskega sveta so samo v slovenščini. Iz članka z gornjim naslovom povzemamo: »Vsa posvetna modrost ne pripelje človeštva k jasnosti. Njeni sadovi so prepir, zavist, domišljavost, zmede. () Zastonj je kričanje o svobodi, ker prava svoboda je mogoča le tistemu, ki se trudi, da bi bil dober božji otrok, pa ga bo resnica osvobodila in osrečila. () Vsak je gospodar svojega srca in svoje glave in zato naj vsak sam zase, v lastnem srcu in v lastni družini postavi stvari tja, kamor spadajo in naj se zave, da je zemeljsko treba podrediti večnemu. Ključ do srčne sreče je za vsakega naročilo Jezusovo: Išcite najprej božje Kraljestvo in njegovo pravico in vse drugo vam bo navrženo. Ljudje pa ravnajo ravno obratno. Kot da bi nam moral Bog zveličanje dati za nameček. S tem pa vse na glavo postavijo in zato seveda ni na svetu miru ne med tovariši pri delu, ne med člani družine ne v družbi in med narodi.«

BEGUNCI V AVSTRIJI

Iz pisma, ki je prišlo iz Avstrije, Hladnik povzema poročilo o življenju tamkajšnjih beguncev: »V Spittalu ob Dravi živi 2066 beguncev, največ od Ribnice in Novega mesta. Predsednik taborišča je Janko Kregar, namestnik pa bivši glavar v Ribnici Janez Lesar. Žive v lesenih barakah. Imajo tam otroški vrtec, ljudsko šolo, kmet. nadaljevalno šolo in gimnazijske kurze. () Hrano dajejo taboru Angleži, glede obleke si pa morajo pomagati, kakor znajo. Dninarsko delo se dobi v okolici pri kmetih, ki je pa silno slabo plačano.

V Lienzu, v kraju Peggez, je 30 barak, dosti dobro urejenih. V njih stanuje od 100-150 oseb v vsaki. Za zdravstvo skrbita dr. Puc iz Dobrove in dr. Meršol. Gimnazijo vodi prof. gimn. ravnatelj Marko Bajuk. Angleški ravnatelj je to slovensko gimnazijo postavil za vz-

gled. Pevski zbor šteje 130 pevcev in prireja krasne koncerte. Vo-di ga prof. Silvin Mihelič. Izhaja tam list *Domovina v taborišču*, ki je dnevnik, tedensko pa *Novice, Domači glasovi in Oznanila*. Ima-jo tudi telovadno društvo, ki ga vo-di znani Ivo Kermavner. Versko življenje vodijo dekan Škerbec, župnik Hafner, Gregor Mali in Ciril Lavrič.«

UGOTAVLJAM

S tem naslovom na zadnji strani platnic julijske številke *Duhovnega življenja*, nepoznan avtor (najbrž urednik Janez Hladnik) sporoča rojakom: »Odbor za Ju-goslovansko Primorje je podal iz-javo, v kateri pravi, da zastopa vsa slovenska društva, razen Slo-venske Krajine (S.K.). Ugotav-ljam, da to ni res. Tudi S.K. je podpisala spomenico poslano v London in trdno stoji na zahtevi, da mora pripasti Sloveniji vsa slovenska zemlja s Trstom vred. V zadevi slovenskih narodnih meja je S.K. solidarna s Primorskim odborom. A Primorski odbor naj ve, da njegova zadeva ni notranja politika Jugoslavije, temveč njene meje.«

SEJMO LJUBEZEN

Po desetih letih svojega duš-nopastirskega delovanja med ro-jaki v Argentini, Janez Hladnik čuti potrebo objaviti naslednji poziv, ki ga tudi podpisuje: »Upam, da sem v 10 letih mojega dela med rojaki tukaj dokazal, da ne iščem nobene moje osebne koristi in da mi tudi ni za nobeno politiko. Zato smem upati, da mi dobri rojaki ne boste metali kamenja in ne zavirali mojega dela za zveličanje Vaših duš. Ne bom se spuščal v nikake polemike in prosim, da naj nihče ne napada naše svete vere, po kateri moramo kot pošteni ljudje živeti, da ne zapravimo življenja v našo večno pogubo. Vsak ima samo eno dušo in vsak se mora sam prizadevati, da jo reši. Jaz pa sem in bom delal za naprej, da pomagam vsem tistim, kateri vzamejo zares to glavno nalogo svojega življenja. Na vse rojake

pa naslovim mojo prošnjo, da z vso iskrenostjo podprete versko življenje med rojaki s sodelovanjem za slovensko službo božjo in tudi za *Duhovno življenje*, da ga bomo vzdržali na primerni višini. Kar se pa tiče naših narodnih težav, pa vedimo, da se zastonj trudijo zidarji, če Gospod ne zida hiše in zato ne odnehajmo moliti za blagor domovine. Istočasno pa tudi delajmo za njeno srečno bo-dočnost!«

PRED 50 LETI (1956)

8: Skupno domobransko proslavo so pripravile v župni dvorani v Moronu mladinske organizacije SFZ, SDO in *Mladinski dom*. Navzočih je bilo okoli 300 ljudi. Govor je imel bivši domobranski častnik Stane Bitenc. Prireditve so dopolnile še simbolične vaje fantov in deklet in recitacija Koroščeve *Golgote*.

Med obvestili v tedniku *Oznanilo*: »Opozarjamo, da je knjiga *Van der Veldeja Popolni zakon (El matrimonio perfecto)* na seznamu od Cerkve prepovedanih knjig. Kdor jo bere, smrtno greši«.

10: Deset let je preteklo, kar so komunisti ustrelili generala **Dražo Mihajlovića**, kateri je ostal zvest kralju, domovini in geslu *Za križ častni in svobodo zlato*. Poseben pripravljalni odbor je pod vodstvom dr. Milana Bana pripravil spominsko slavnost. V odboru so bili: Milena Mikolič, Emil Cof, Anton Černe, Roman Bat, pomagali so še Robert Petriček, Bine Jenko in Rudolf Žitnik. Direktor SDP Anton Orehar je imel mašo na Pri-stavi za vse četnike in ostale protikomunistične borce. Med pri-digo je Orehar poudaril, da sta narodnost in narodna samobitnost veliki naravni dobrini, ki jima gre po pravici naša ljubezen in skrb.

15: **Slovenci v Lanusu** so končali streho nad skupnim domom, ki so ga gradili soboto za soboto. Ob tej priložnosti so priredili 'likof'. Otroci so pod vod-

stvom Zdenke Virant predstavili pomen dogodka.

29: **Otroško prireditve** v čast sv. Alojziju, zavetniku šolske mladine, so pripravili slovenski učitelji in kateheti v župni dvorani v Moronu. Nastopili so otroci iz raznih tečajev s prizori, petjem in zbornimi recitacijami. Za tem je bila skupna maša, ki jo je imel katehet Stanko Škrbč. »Take pri-reditve so velikega pomena, ker otrokom in staršem utrjujejo slo-venskega duha in smisel za skup-nost«.

Rojake v Rosario je obiskal direktor Anton Orehar. V kapeli slovenskih šolskih sester je bila sv. maša in priložnost za sv. spoved in prejem sv. obhajila.

KRATKE NOVICE

JERUZALEM – Skoraj 1,6 milijona Izraelcev je v drugi polovici leta 2004 in prvi polovici leta 2005 živelo pod pragom revščine, je objavil izraelski Nacionalni inštitut za zavarovanje. V Izraelu imajo osebe z mesečnimi dohodki, nižjimi od polovice povprečnih dohodkov, status revnih. Leta 2004 je prag revščine znašal 1.777 šeklov mesečno (385 dolarjev). Število prebivalcev v Izraelu se je v zadnjih petih letih povečalo za 8%, medtem ko se je število revnih v istem obdobju zvišalo za 45%. (*Ave Maria*)

JERUZALEM – Arheologi so na področju Izraela izkopali pečatnik iz šestega stoletja, na katerem se nahaja podoba Jezusa na eni strani pečatnika, na drugi strani pa križ, simbol, ki označuje ime »Kristus«. Pečatnik ima velikost in obliko večjega kovanca, v premeru pa meri približno dva cm. (*Ave Maria*)

STRASSBURG – Italijanski evropski poslanec Mario Mauro je Evropski parlament pozval k večjemu zavzemanju za svobodo izpovedovanja vere. Dogaja se, da v tej ustanovi pogostejše napadajo Vatikan kot pa kršitelje verske svobode na Kitajskem, Kubi ali v Saudski Arabiji. (*Ave Maria*)

iz naše kronike

METKA MIZERIT

OBČNI ZBOR DRUŠTVA SLOVENSKE VAS je bil v nedeljo, 26. marca. Vodil ga je predsednik Franci Stanovnik, ki je najprej povabil k molitvi za člane, ki so umrli v pretekli poslovni dobi. Sledilo je poročilo predsednika, ki se je zahvalil vsem sodelujočim, posebno še tistim, ki so pomagali pri izvedbi 50. Slovenskega dne. Nato so poročali še tajnik, blagajničarka, knjižničarka in kulturni referent. Športno delovanje je bilo živahno. Tudi mladina se udejstvuje pod vodstvom Andreja Črnaka in Ariela Rozine. Voditeljica šole Lucijana Servin Čeč je poročala, da ima šola 27+5 učencev, 9 učiteljic in 2 kateheta. Marija Urbanija pa vsako soboto zbira v Domu upokojene. Ker odbor ni mogel sestaviti popolne listine, so občni zbor predstavili na 9. april. Takrat so izvolili sledeči odbor: predsednik Ciril Jan, podpredsednik Vinko Glinšek, tajnik Franci Rozman, blagajničarka Rotija Grbec, gospodar Pavle Jemec, kulturni referent Peter Rot, športni referent Franci Urbančič, gradbeni referent Friderik Cerar, knjižničarka Rozalija Virc. Odborniki Andrej Nabergoj, Pavle Novak CM, Franci Stanovnik in Peter Adamič, namestniki Francka Požes, Lojze Zupančič, Toni Cerar in Martin Sušnik. Nadzorni odbor Marta Šmalc, Stane Jemec in Janez Kocjančič. Namestniki Marko Zorko in Marjan Grbec.

ROJAKI IZ CARAPACHAYA IN SAN MARTINA so 4. aprila v spremstvu dr. **Jurija Rodeta ROMALI V SCHÖNSTATT.** Dopoldne so se udeležili sv. maše, ki jo je v kapeli daroval gospod prelat, in poslušali njegovo pridigo, med katero jim je govoril tudi o zgodovini Schönstatta. Po kosilu v romarskem domu so si ogledali ta kraj, za konec pa odmolili v parku, kjer je 14 kapelic, križev pot.

OBČNI ZBOR SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE je bil v soboto, 17. aprila, v mali dvorani Slovenske hiše. Vodila

ga je predsednica dr. Katica Cukjati. V prvem delu so bila poročila. SKA redno izdaja revijo Meddobje in informativni list Glas. Za likovni odsek je poročala prof. Andrejka Dolinar Hrovat. Blagajniško poročilo je podal Lojze Rezelj. Druga točka je bila sprememba statuta. V tretjem delu pa so izvolili novi odbor, ki je sledeči: predsednica dr. Katica Cukjati; vodja teološkega odseka dr. Jure Rode; vodja literarnega odseka prof. Vinko Rode; vodja zgodovinskega odseka dr. Katica Cukjati; vodja likovnega odseka prof. Andrejka Dolinar Hrovat; vodja gledališkega odseka režiser Blaž Miklič; vodja znanstvenega odseka Tine Debeljak ml.; blagajničarka cont. Patricija Mugerli; razsodišče: g. Božidar Fink; urednik Meddobja časnikar Tone Mizerit. Nato so se zahvalili osebam, ki so dolga leta sodelovale v odboru in sicer Lojzetu Rezlju, arh. Juretu Vombergarju in arh. Marjanu Eiletzu, ki je bil več kot deset let predsednik SKA. Zahvalili so se tudi gospe Mileni Ahčin, dolgoletni tajnici.

V pomoč slovenskim misijonarjem, ki delujejo po vsem svetu za širjenje krščanstva, je bila v nedeljo, 23. aprila, **MISIJONSKA TOMBOLA V SLOVENSKI VASI.** Rojaki iz Slovenske vasi in drugih slovenskih okrajev so napolnili veliko dvorano v zavodu lazaristov. Točno ob napovedani uri so začeli s klicanjem števil. To nalogo je opravil zvesti misijonski sodelavec g. Lojze Rezelj, ki se je posebej spomnil misijonarja Petra Opeke in vseh, ki so odšli v misijone iz Argentine. Spomnil pa se je tudi pokojnega g. Ladislava Lenčka, ki je dolga leta organiziral misijonsko tombolo. Udeleženci so bili veseli lepih dobitkov, pa tudi dejstva, da s svojo udeležbo in nakupom tablic pomagajo slovenskim misijonarjem.

40. OBČNI ZBOR NA PRISTAVI je bil v nedeljo, 30. aprila. Začeli so ga s sv. mašo, ki jo je daroval pater dr. Alojzij Kukovica za vse žive in

pokojne člane. Občni zbor je vodil predsednik Edvard Kenda. Najprej so molili za vse člane, ki so umrli v preteklem poslovnem letu. Po potrditvi overovateljev in zapisnikarja so odborniki podali poročila. Metka Gaser Kopač tajniško, Helena Dolinšek blagajniško, Franci Schiffrer kulturno. Za mladce in mladenke je poročala Danijela Selan. Poročilo o delovanju mladinskih organizacij je podal Pavel Grohar, gospodarsko Marko Čop; za odsek ZSMŽ predsednica Marta Križ Golob, za Prešernovo šolo voditeljica Magda Gaser Češarek. Pater dr. Alojzij Kukovica je povedal duhovno misel. Tudi predsednik Edvard Kenda je prebral svoje poročilo. V imenu nadzornega odbora je Janez Jelenc predlagal odboru razrešnico.

Predsednik je nato v zahvalo za opravljeno delo podal spominsko darilo vsem bivšim predsednikom in sicer Francetu Rantu, Janezu Jelencu in Franciju Schiffrerju.

V drugem delu so se člani odločili za Federacijo in izvolili delegata Matjaža Čeča in namestnika Edvarda Kenda. Predsednik se je zahvalil Andreji Dobovšek in Mirti Rant Ayerbe, ki sta opravili vse postopke, da je Pristava pridobila pravno osebnost. Nato so imeli skupno kosilo, ki so ga pripravile gospe ZSMŽ. Po kosilu je mladina organizirala turnir namiznega tenisa.

PEVCI IZ MARIBORA V SLOMŠKOVEM DOMU. V soboto, 29. aprila, je bil v Domu »Super ples v jeseni IV« Za-nimivost večera je bil obisk **pevske skupine KVID Piramida**, ki jo vodi Danijela Marinič. Pozdravila jih je kulturna referentka Marjana Šušteršič Rezelj in napovedala tudi koncert. Zapeli so: Slovenec sem; Teče mi vodica; Triglav; Dečva pa v hart' lcu; Kaj bi te vprašali; Mi smo bujrašje; Jaz bi rad rudečih rož; Prlek si je nekaj zmisla; Bratci veseli vsi; Rezijanska; Domovine in pesmi Vesele jeseni. Večerno zabavo je nadaljeval Slovenski instrumentalni orkester.

V nedeljo, 30. aprila, je bila pevska skupina **KVID Piramida v Slovenskem domu V SAN MARTINU.** Ogledali so si mesto in slovensko znamenje v bližini Doma. Z mladimi so igrali na kitaro in druge instrumente.

Bili so povabljeni na kosilo. Popoldne pa so pripravili koncert. S pesmijo jih je pozdravil Slovenski pevski zbor San Martin pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic. Zapeli so pesmi: Slovenska zemlja, Milonga sentimental in Adios nonino. Nato so gostje iz Maribora zapeli venček narodnih, ki so jih prejšnji večer peli v Slomškovem domu. Po koncertu se je predsednik inž. Tone Podržaj zahvalil za koncert in gostom podaril spominčke s sanmartinskim grbom. Lučka Kastelic je dirigentu izročila slovenski šopek. Pevci so jim podarili svojo zgoščenko, knjige in umetniško sliko Maribora. Za konec je Silvo Safran recitiral Cankarjevo besedilo »O domovina.«

Isto nedeljo, 30. aprila, je **MLADINA NAŠEGA DOMA SAN JUSTO** organizirala tek na dolgo progo »**MARATON**.« Tekmovanja se je udeležilo skoraj 200 ljudi.

V ponedeljek, 1. maja, je bil **V SLOVENSKI VASI SKUPNI MLADINSKI ŠPORTNI DAN**.

V soboto, 6. maja, je vodstvo Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka organiziralo **SESTANEK ZA STARŠE** dijakov prvega letnika.

ŠTUDENTI VIŠJIH ŠOL IN UNIVERZ so imeli **SESTANEK** v soboto, 6. maja. **Predaval** je **dr. Jure Rode** o temi »**Benetikt XVI. proti relativizmu**«. Udeležilo se ga je lepo število študentov. Predavanje je bilo v mali dvorani Slovenske hiše.

V nedeljo, 7. maja, je bila **46. OBLETNICA SLOVENSKEGA DOMA V CARAPACHAYU** pod geslom: »**Tu rod je moj - tu moj je kraj**.« Gostje in člani so se zbrali na dvorišču, kjer so dvignili argentinsko in slovensko zastavo in zapeli obe himni. V dvorani je bila slovesna sv. maša, ki jo je daroval delegat dr. Jure Rode za vse žive in pokojne člane Doma. Kulturni program je povezovala ga. Andrejka Papež Córdoba. Vse navzoče je pozdravil predsednik Franci Žnidar. Pri kulturnem programu so se spomnili stoletnice smrti pesnika Simona Gregorčiča. Silvi in Sandi

Žnidar sta na flavto in kitaro zaigrala pesem »Veseli pastir« in »Izgubljeni cvet.« V ime-nu Zedinjene Slovenije je pozdravil predsednik g. Lojze Rezelj, ki je čestital rojakom iz Carapachaya k prazniku. Slovenska šola Josipa Jurčiča je sodelovala s tremi pesmimi. Ga. Jana Strgar odpravnica poslov na veleposlaništvu RS se ni mogla udeležiti prireditve, poslala je pismo s čestitkami. Ob 150-letnici rojstva Antona Aškercia so rojaki njemu v spomin predstavili pesnitev »Mutec Osojski.« Nastopili so Marjana Pirc, Irenaj Markež in Andrej Žnidar. Po končanem programu so se gostje pomaknili na dvorišče, kjer so jim postregli s kruhom in vinom, medtem so dvorano pripravili za kosilo, ki so ga skuhale gospe in so ga mladi spretno postregli.

Popoldne je na dvorišču mladina igrala odbojko (MTO). Zvečer pa je bila prosta zabava s plesom.

V četrtek, 11. maja, je bil **REDNI SESTANEK ZSMŽ**. Vodila ga je ga Pavlina Dobovšek. Gospem je **predaval dr. Jure Rode o temi: »Benedikt XVI proti relativizmu.«**

V soboto, 13. maja, so **DIJAKI SSTRMB IMELI DAN DUHOVNOSTI**, kot pripravo na romanje. Uvodni govor je imel g. Franci Cukjati, potem je govoril

3. decembra 2005 sta se poročila v São Paulo v Brazilu NATIVO MALLMANN ARENHARDT in HELENA ŽUŽEK. Čestitamo!

g. Pavle Novak. Nato so se dijaki po skupinah pogovarjali o verskih temah. Imeli so tudi priložnost za spoved. Dan duhovnosti so zaključili s sveto mašo, ki jo je daroval g. Pavle Novak.

V soboto, 13. maja, je prišel v Argentino **NOVI VELEPOSŁANIK RS PROF. AVGUŠTIN VIVOD**. Na letališču na Ezeizi ga je poleg osebja veleposlaništva sprejela tudi delegacija naše skupnosti s predsednikom Zedinjene Slovenije g. Lojzetom Rezljem.

FOTO: MARKO VOMBERGAR

Med sveto mašo na letošnjem žegnanju v Slovenski hiši, v cerkvi in dvorani. Govorita dr. Jure Rode in potomec 'starih' Slovencev Carlos Bizaj. Foto: Stane Snoj

V nedeljo, 14. maja, smo se Slovenci zbrali na **vsakoletnem romanju pri Mariji v Lujanu**. Geslo letošnjega romanja je bilo »**Po Mariji k Jezusu**.« Bilo je lepo jesensko jutro. Od daleč sta nas pozdravljala prenovljena stolpa lujanske bazilike, ki ima tudi očiščeno pročelje. Že dobro uro pred začetkom slovenske romarske maše so se številni rojaki zbrali v veličastnem narodnem svetišču. Sv. mašo, za žive in rajne Slovence v Argentini, je daroval delegat dušnih pastirjev dr. Jure Rode, ki je pri pridigi pozdravil vse romarje in podelil blagoslov tudi tistim, ki se zaradi starosti ali bolezni romanja niso mogli udeležiti. Mogočno ljudsko petje, ki ga je vodila priložnostna pevka skupina, je napolnilo baziliko.

Po končani maši je sledil kratek odmor, ki smo ga uporabili za kosilo, srečanja in razgovor.

Pri popoldanskim pobožnosti je najprej spregovoril pater dr. Alojzij Kukovica. Glavna misel nagovora je bila: Bog je ljubezen. Še posebej nas ljubi Jezusova Mati Marija, ki je tudi naša mati in želi vse svoje otroke pripeljati k Bogu.

Po govoru se je razvila mogočna procesija okoli trga pred baziliko. Za križem in zastavami so šli šolski otroci. Fantje v narodnih nošah so nosili brezjansko Marijo Pomagaj, kip lujanske Marije pa fantje v tem-

nih oblekah. Sledilo je bandero svetogorske Matere Božje. Velika skupina narodnih noš je dala procesiji še poseben slovenski pečat. Nato so se v procesijo uvrstili duhovniki, redovnice, žene in dekleta.

Po procesiji je bila posvetitev Marijinemu Srcu, nato pa blagoslov. Pogrešali smo litanije Matere Božje. Pa drugič, smo se tolažili.

S pesmijo »Marija skoz življenje« smo se poslovili od naše nebeške Matere z obljubo, da bomo prihodnje leto zopet romali.

V četrtek, 18. maja, je imela **REDNI SESTANEK ZSMŽ ODSEK SAN MARTIN**. Gospe so se spomnile bega iz domovine Slovenije. Gospa **Cirila Pernišek Žužek** jim je brala iz dnevnika svojega pokojnega očeta g. Perniška spomine na majske dni leta 1945. (Glej sliko spodaj)

V soboto, 20. maja, dopoldne je bil **V SLOMŠKOVEM DOMU SESTANEK STARŠEV**. Razgovor z naslovom »**¿Quién se hace cargo de estos chicos?**« (Kdo skrbi za te otroke) sta vodila C. Arturi in D. Diminer.

OBLETNICA SLOVENSKEGA DOMA V SAN MARTINU je bila v nedeljo, 21. maja. Delegat dr. Jure Rode je daroval sv. mašo v zavodu Presvetega Srca Jezusovega. V pridigi je podal misli o medsebojni ljubezni po Kristusovem zgledu. Pri maši je pel Slovenski pevski zbor pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic.

Kulturni program je bil v dvorani Doma pod geslom: »**Izumi se iz koščkov lepega**.«

Cont. Jože Rupnik je pozdravil vse navzoče in še posebej povabljenе goste. Nato sta izrekla pozdravne besede predsednik Doma inž. Tone Podržaj ter predsednik Zedinjene Slovenije g. Lojze Rezelj. Slavnostni govor je imela prof. Mojca Jesenovec, ki je poudarila pomen slovenskega jezika. Sledil je odrski prikaz v besedi in pesmi. Zamislila si ga je Marta Jenko Škulj. Kulturni referent dr. Viktor Leber je povabil občinstvo, naj odkrije lepoto v vsakdanjih stvarih, ki so jih predstavili nastopajoči. Najmlajši učenci Rožmanove šole so zapeli pesem Dobro jutro. Na obisku pri babici in dedku so potekali naslednji prizori. Učenci so peli in recitirali. Pripravile so jih njihove učiteljice. Slovenski pevski zbor je zapel pesmi o ljubezni, o slovenskem pušeljcu in o dobri kapljici. Mladina pa je zaplesala ob Mežkovi pesmi Izumi se iz koščkov lepega.

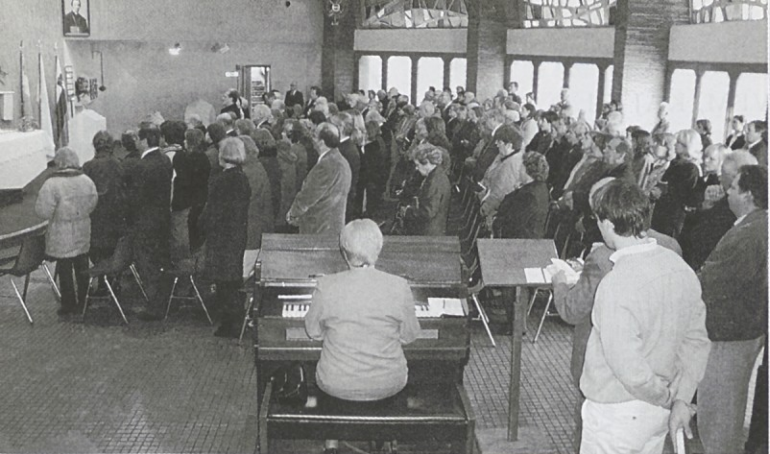
Po kulturni prireditvi je bilo skupno kosilo, ki so ga pripravile skrbne gospodinje in so ga mladi spretno postregli. Gostje so se zadržali v prijetnem pogovoru še pozno popoldne.

V torek, 23. maja, **NA VEČER PRED PRAZNIKOM MARIJE POMAGAJ** so naše **DRUŽINE MOLILE PRED MARIJINO PODOBO** v znamenju duhovne povezanosti z rojaki po vsem svetu.

V četrtek, 24. maja, – na praznik Marije Pomagaj - je bil **DAN ŽRTVE IN MOLITVE ZA NAŠO MLADINO**. Zvečer je bila skupna sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj.

V soboto, 27. maja, zvečer je bil **V NAŠEM DOMU V SAN JUSTU** verski **RAZGOVOR** o temi »**Zakaj verujemo, da je Kristus Bog?**« Vodil ga je dr. Pater Alojzij Kukovica.

Isti dan je bilo **V SLOMŠKOVEM DOMU SREČANJE MLADCEV IN MLA-DENK** iz vseh naših okrajev. Udeležilo se ga je 70 mladih, ki so preživel lep in prijeten dan.

IZROČILO FARNEGA ŽEGNANJA smo prinesli Slovenci s seboj v Argenti-no. **V CERKVI MARIJE POMAGAJ** smo ga slavili v nedeljo, 28. maja. Lepo število rojakov se je zbralo pri Mariji. Sveto mašo je daroval delegat dušnih pastirjev dr. Jure Rode. Somaševala sta g.g. Dane Vrečar in Pavle Novak. Ljudsko petje je vodila skupina pevcev, na orglah jih je spremljala ga. Anka Savelli Gaser. Pri pridigi je dr. Rode navezal misli na Gospodov vnebohod, ki smo ga praznovali tisto nedeljo. Govoril je tudi o Mariji Pomočnici kristjanov. Glavna misel je bila, da je Bog središče in krona našega življenja.

Po maši smo se zbrali pri skupnem kosilu, ki so ga pripravile gospe ZSMŽ in tudi postregle. Pred kosilom se je dr. Jure Rode spomnil msgr. Antona Oreharja, ki je sezidal Slovensko hišo in cerkev ter je pred dvajsetimi leti umrl. Po kosilu so bile v cerkvi pete litanijske Matere Božje, ki so tudi dragocena dediščina slovenskega liturgičnega petja. Rojaki so se razšli na svoje domove z veselim in prazničnim razpoloženjem.

DOMOBRANSKA PROSLAVA V SLOVENSKI HIŠI. Kakor vsako leto, smo se tudi letos spomnili pobitih domobrancev in vseh žrtev komunističnega nasilja v nedeljo 4. junija. Osrednjo prireditev organizira Zedinjena Slovenija. Proslava se je začela s sveto mašo, ki jo je daroval delegat dr. Jure Rode v cerkvi Marije Pomagaj. Somaševal je g. Dane Vrečar. Med mašo je pel Slovenski pevski zbor iz San Martina pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic.

Na orglah jih je spremljala ga. Anka Savelli Gaser.

Po maši smo se poklonili pred spomenikom. Franci Žnidar je iz trobente privabil žalni napev. Prelat dr. Jure Rode je opravil molitve za pokojne. Potem smo zapeli pesem: »Mi legijonarji, mi domobranci«.

Drugi del prireditve je bil v Dvorani škofa Rožmana, ki sta jo pripravila Andrej Golob in Damijan Ahlin. Spominski govor je imel lic.

Franci Markež. Nakazal je, kdo so bili domobranci in njihova vloga v sklopu druge svetovne vojne in revolucije. Sledil je odrski prikaz »Živim ... Mrtvim.« Ani Klemen in Marjana Pirc sta izmenoma recitirali pričevalno besedilo, ki ga je izbral Damijan Ahlin. Med recitacijami je pel Slovenski pevski zbor iz San Martina. Spominsko proslavo smo zaključili s petjem domobranske himne: »Oče, mati, bratje in sestre...«

malo za šalo...

Zastopnik neke firme pride na kmetijo in vpraša kmetico:

»Kje lahko dobim vašega moža?«

»Pravkar je šel v svinjski hlev. Prepoznali ga boste po čepici.«

+

Diplomirani strokovnjak za sadjarstvo pride na obisk k svojemu očetu na vasi.

»Oče, s takšnim obdelovanjem tega sadnega drevesa ne boš dobil niti kilogram jabolk na leto,« pravi, ko gleda očeta, ki po njegovem mnenju primitivno obdeluje sadno drevje.

»Dragi sin, bil bi srečen, če bi na tej slivi zrastle eno samo jabolko, kaj šele en kilogram na leto!«

+

Gost pride v restavracijo. Ker garderobe ni nihče varoval, je plašč obesil na obešalnik in nanj z buciko pripel list papirja, na katerega je napisal:

»Franc Kovač, boksar!«

Ko je po večerji odhajal, je ugotovil, da plašča ni več. Na praznem obešalniku je bil zataknjen listek papirja z napisom:

»Lojze Z., maratonec.«

+

»In vi trdite, da ste najboljši trgovec pri nas?« se čudi direktor.

»Tako je! To lahko dokazem! Včeraj sem kmetu prodal molzni stroj za edino kravo, ki jo je imel, pa še to sem mu vzel v račun.«

+

»Dragi, ali je res, da so glodalci neumni in požrešni?«

»Ja, miška moja!«

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Komunizem je bil represiven, postkomunizem je depresiven.
- Komunizem je mrtev. Njegovi dediči pa še vedno dobro živijo.
- Konsens med različno mislečimi je nonsens.
- Kontrarevolucija je najučinkovitejša tranzicija.
- Lagati drugim je sprijenost, lagati tudi sebi, to pa je že bolezensko stanje.
- Lagati se spleča samo tistim, ki vam verjamejo.
- Lahko je biti dirigent, če vsi trobijo v isti rog.
- Lahko je biti lev, če narediš iz okolice puščavo.
- Lahko je igrati z odprtimi kartami, če imaš vse adute v svojih rokah.
- Lahko je kaznovati krivca, težko poravnati njegove krivice.
- Lastnina je tatvina – lastninjenje je rehabilitacija kraje.
- Lastnina je tatvina – torej je bila nacionalizacija kraja pokradenega.

Vera iz roda v rod – Jure Rode 161

V tebi, Kristus! – M. Elizabeta

Kremžar 163

»Bog je ljubezen« – Papež Benedikt

XVI, komentar Marko Kremžar 163

Vest – J. H. Newmann 165

Benedikt, zavetnik Evrope –

Silvester Čuk 166

Nameni Apostolata molitve 167

Kristusove upodobitve – Tomáš

Špidlik 168

Moralna sodba o splavu –

Lojze Kukovica 170

Evtanazija – ne! Kaj pa 'bolniško

gibanje' – Iz revije On živi 171

Vprašujete-odgovarjamo –

Lojze Kukovica 173

Zgled laiškega apostola: Alberto

Marvelli 174

Leto brez sonca – Marko Kremžar ... 175

Koroška se je spomnila dveh

stoletnic – Bernarda Fink 178

O nastanku zahvalne kapelice

Svete Družine... – Stane Snoj 181

Odšel je Lojze Opeka 182

Odšla je Godčeva mama 184

Duhovno življenje je objavilo 186

Kratke novice 168, 170, 172, 185 187

Iz naše kronike – Metka Mizerit 188

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija - Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo

Direktor: mons. dr. Jure Rode - **Urednik:** arh. Jure Vombergar - **Članica uredniškega odbora:** Metka Mizerit - **Tehnični urednik:** Stane Snoj - **Grafično oblikovanje:** Rozka Snoj - Ramón L. Falcón 4158, C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - E-mail: dusno_pastirstvo@ciudad.com.ar - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - **Tisk:** Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - EE.UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel: +54-11-4362-7215 - E-mail: info@vilko.com.ar

POVERJENIKI: ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. - **ZDA:** Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA - **ITALIJA:** Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia - **Gorica:** Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. - **AVSTRIJA:** Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA: ARGENTINA: po raznašalcih: \$65; po pošti: \$85 - **OBMEJNE DRŽAVE:** 90 dol; brez Stezic: 65 dol - **AMERIKA:** 110 dol; brez Stezic: 75 dol - **EVROPA:** €100; brez Stezic: €70 - **OSTALE DRŽAVE:** 120 dol; brez Stezic: 80 dol - Pošiljanje po več izvodov skupaj zniža poštno stroške - **Denarna nakazila na bančni (ne osební) ček na ime:** Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina

Ob imenovanju kardinala Franca Rodeta v Rimu. Zgoraj: Kardinalov brat prof. Vinko Rode in bratranec Janez Kokalj izročata mašne darove papežu Benediktu XVI. pri sv. maši v soboto, 26. marca 2006. **Sprejem kardinalovih sorodnikov pri papežu Benediktu XVI.:** Zgoraj desno: Kardinalova sestra Francka - s. Cecilija; spodaj: Kardinalov bratranec Janez Kokalj in njegova žena Francka.

Biseromašnik Andrej Pogačar v Slovenskem domu v San Martinu. Na pogostitvi ga pozdravlja Tone Podržaj. Biseromašnik, nekdanji dirigent Emigrantskega pevskega zbora v Italiji, z nekdanjimi pevci slavnega zbora.

Prelat dr. Jure Rode z biseromašnikom

LA VIDA 4462 - 20

IMPRESA CALMANCA
TALLERES GRAFICOS
TARJETAS SOCIAL Y COMERCIAL
FACTURAS DOS - FOLLETOS
DUPLICACIONES EN EL ACTO

Maraton v okviru praznovanj
50. obletnice Našega doma
v San Justu.

Foto: Marko Vombergar

Como
Argentina
Suc. 7 Bs. As.

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 2560

La Vida Espiritual. Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: Mons. dr. Jorge Rode Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 90-877 Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina